

Nr. 5 (438)
2023 m. gegužė

Kaina
2 Eur

Akiratis

LIETUVOS KURČIŲJŲ DRAUGIJOS MĖNRAŠTIS

**LKD prezidentė
V. Lukošiuotė:
dėkoju už
pasitikėjimą
ir raginu
bendradarbiauti**

**SU LGK GIMTADIENIU, BRANGIEJI!
SVEIKINAME MOTINOS DIENOS PROGA!**

2-3 Trumpai apie mus

PSICHOLOGAS PATARIA

4 Atostogos – džiaugsmas ar stresas?

LIETUVOS KURČIŲJŲ
DRAUGIJOJE

5-7 32-asis LKD suvažiavimas:
priimti sprendimai ir
siūlymai ateičiai

8 LKD prezidentė V. Lukošiuūtė:
dėkoju už pasitikėjimą ir
raginu bendradarbiauti

MŪSŲ ŽMONĖS

9-10 R. Paulauskienė kurčiųjų
pripažinimą pelnė savo
darbu

10-11 Vilniaus kurčiųjų centre
atviros durys visiems

ŠVENTĖS

12 D. Kuosienė: daugiavaikė
mama, kurčiųjų mokytoja,
bendruomenininkė

13 Šeimos diena darželyje

UGDYMAS

14 Prisilietimas prie
kryždirbystės meno

14 Bendruomenės talka Kaune

KURČIŲJŲ ISTORIJA

15 LKD muziejuje atidaryta
nauja ekspozicija

PASAULIO KURTIEJI

16-17 I.Čepchina: „Ginkite
kurčiųjų teises ir mylėkite
savo Tėvynę“

GESTŲ KALBA

17 Kauno kolegijoje LGK –
dažniausiai pasirenkamų
kalbų penketuke

18 Pašto ženklų kolekcija
kurčiųjų tematika

19-20 Visais amžiais žmonės
kalbėjo savo gimtąja kalba

Viršelyje – Justinos Vertelkaitės
nuotr.

Trumpai APIE MUS

Prieš 28 metus, gegužės 4 dieną,
lietuvių gestų kalba pripažinta
kurčiųjų gimtąja kalba.

Tai yra lietuvių gestų kalbos gimtadienis.
Ministrė **Monika Navickienė** tądien sakė,
kad nuo kitų metų visose įstaigose kurtieji
informaciją galės gauti gestų kalba.



Gegužės 4 dieną kurčiųjų prezidentę
Vaidą Lukošiuūtę
kalbino **LRT radijas**.
Pokalbis išverstas į gestų kalbą.

Pokalbis su naujai išrinkta Lietuvos kurčiųjų draugijos (LKD) prezidentė V. Lukošiuute LRT radijo laidoje „10-12“ daugiausiai sukosi apie tikslus ir iššūkius, lietuvių gestų kalbos reikšmę ir LKD prezidentės, šiuo metu dar dirbančios ir LGK dėstytoja, karjerą. Ją kalbino žurnalistė Urtė Korsakovaitė. Vertimo įrašą galite peržiūrėti



Lietuvių gestų kalbos diena paminėta
Kultūros fabrike Klaipėdoje.

Apie gestų kalbą ir kurčiųjų bendruomenę
miestiečiams pasakojo patys kurtieji.
Nuotraukoje prie ekrano matome
kurčių pranešėją **Niną Šamakovą**.





Dėmesio per lietuvių gestų kalbos gimtadienį
kurtiesiems skyrė **LRT televizija**.
„Panoramoje“ buvo papasakota,
ką gali kurtieji Lietuvoje,
kas jiems prieinama.

Taip pat papasakota apie gestų kalbos vertimo specialybę.
Laidoje buvo ir kurčiųjų pasisakymų.

Per lietuvių gestų kalbos gimtadienį
Lietuvių gestų kalbos vertimo centras
Vilniuje surengė pašto ženklų parodą,
gestų kalbos pamokėlę ir viktoriną.
Susirinkusieji gerai praleido laiką,
atšventė gimtadienį.

Apie parodą daugiau skaitykite
18 puslapyje.



Lietuvių gestų kalba ir
lietuvių kalba
mokant kurčiuosius
pripažintos kaip lygios.

Jei jos lygios, kodėl kurčiųjų mokyklose
lietuvių kalbos egzaminas yra,
o lietuvių gestų kalbos egzamino nėra?
Štai ko klausia kurtieji.

Apie dviejų kalbų nelygybę kurčiųjų mokyklose
gestų kalbos specialistės Vilniuje surengė renginį.
Nuspręsta reikalauti gestų kalbos egzamino
kurčiųjų mokyklose.



Užsienyje buvo susirinkę kurčių vaikų tėvai.
Dalyvavo ir 2 motinos iš Lietuvos.
Tartasi, kaip pagerinti gyvenimą kurtiems vaikams.
Motinos iš Lietuvos kėlė klausimą
dėl žodinės kalbos vertimo į tekstą.
Ispanijos ir Suomijos tėvai pasidalino patirtimi,
kaip tokios paslaugos teikiamos jų šalyse.

Gegužės 5–6 d. Romoje (Italija) vyko Europos tėvų, auginančių sutrikusios klausos vaikus, federacijos (FEPEDA) valdybos posėdis, kuriame dalyvavo bendrijos PAGAVA pirmininkė **Rima Sitavičienė** ir pavaduotoja **Joana Vanagienė**. Aptarti tyrimo rezultatai, pristatyti Tarptautinės klausos dieną, kovo 3-iąją. Jo pagrindu FEPEDA planuoja tolesnės veiklos kryptis. Nacionalinės organizacijos trumpai pristatė 2023 m. vykdomas veiklas, diskutavo dėl įvairių paslaugų šeimoms organizavimo ir prieinamumo. Daugiau apie renginyje svarstytus klausimus kviečiame skaityti birželio „Akirtyje“.



Lietuvos kurčiųjų draugijos
Utenos skyriaus kurtieji vadovė
išsirinko **Sandrą Ragaišytę**
(priekyje).

Balandžio 21 d. Utenos r. neįgaliųjų draugijos pirmininkei Sandrai kurtieji patikėjo atstovauti ir jų interesams, rūpintis, kad vietos savivaldybėje kurtieji gautų paslaugas jiems prieinamu būdu. Tą dieną, dalyvaujant LKD atstovams, buvo patvirtinti nauji organizacijos įstatai ir naujas organizacijos pavadinimas: LKD Utenos skyrius. Utenos r. į kurčiųjų bendruomenę susibūrę 26 LKD nariai.



Birželio 17 dieną Kėdainių arenoje vyks
kurčiųjų meno šventė. Pradžią – 13 valandą.
Kėdainių arenos adresas: J. Basanavičiaus gatvė, 1A.
Renginys nemokamas, dalyvauti gali visi.

„Iš ekranų į... vasarą!“ – toks šiųmetės tradicinės LKD meno šventės šūkis. Raginama nors trumpam atsitraukti nuo telefonų ekranų ir atvykti pasigrožėti vasariškais kurčiųjų meno kolektyvų pasirodymais, įsigyti kurčiųjų rankdarbių parodos-mugės eksponatų. Renginio kalba – lietuvių gestų kalba (su vertimu į lietuvių kalbą). 🇻🇪



Pavasarį vyko akcija „Laiptynės 2023“.

Buvo lenktyniaujama,
kas nueis daugiausiai žingsnių.
Kolegos pasveikino Vilniaus
gestų kalbos vertėjus,
kurie tarp jų buvo aktyviausi
žingsniuotojai.



Akciją organizavo Sveikatos apsaugos ministerija kartu su valstybės įmone Turto banku. Į varžytuves dėl žingsnių įsitraukė 100 organizacijų. Bendrojoje įskaitoje LGKVC darbuotojai pagal nueitų žingsnių skaičių užėmė 42 vietą. Per visą akcijos laikotarpį kartu vertėjai nukeliavo 8439 km. Daugiausiai iš vilniečių vertėjų nuėjo: I vieta – gestų kalbos vertėjas **Artūras Kartanovičius** (nuėjo 549,28 km); II vieta – gestų kalbos vertėja **Evelina Montvilaitė** (deš.) (nuėjo 548,79 km); III vieta – gestų kalbos vertėja **Erika Labanokaitė-Kartanovičienė** (nuėjo 310,60 km).

Įvairių prietaisų pagalba
muziką gali kurti ir kurtieji.

Grupė kurčiųjų susirinko draugėn ir išbandė,
kaip specialios pirštinės
jų rodomus gestus paverčia garsais.

Trečius metus kurčiųjų santykį su muzika nagrinėjantis atlikėjas **Dominikas Vaitiekūnas** šįkart į grojamųjų gestų dirbtuves pasikvietė muzikantę R. Naujanytę-Bjellę, kuri kurčiuosius supažindino su elektroniniu instrumentu, vadinamu „Mi. Mu Gloves“ („Mi. Mu pirštinės“). Visą trejų metų darbo rezultatą – projekto dalyvių gestų kalba kurtus dainų tekstus ir kurčiųjų poezijos kūrinis – jau netrukus galės įvertinti visi. Juos projekto dalyviai visuomenei pristatys birželio 10 d. Vilniaus A. Mickevičiaus viešojoje bibliotekoje vyksiančiame Skaitymo festivalyje, o rudenį rezultatą išvys ir kauniečiai.



Atostogos – džiaugsmas ar stresas?

Donata LUKOŠIENĖ
LKD psichologė



Vasarą žmonės atostogauja.



Kartais atostogos padeda pailsėti, bet kartais sukelia daug įtampos. Ką daryti, kad nebūtų įtampos? Atostogas planuokite, tai suteiks daug džiaugsmo.

Planuokite atostogas kartu su šeima, o ne vienas.

Per atostogas skirkite laiko poilsiui, miegui.

Leiskite vaikams pailsėti, nuobodžiauti.

Jeigu atostogos namuose – sugalvokite naujų veiklų.

Per atostogas būkite ir po vieną, ir kartu.

Daugiau laiko praleiskite aktyviai, o ne namuose.

Padėkite į šalį telefoną.

Džiaukitės tuo, kas yra.

Nepasiduokite nerimui iki paskutinės atostogų dienos.

Grįžę būsite pailsėję, pasiilgę ir lauksite naujų atostogų.

Artėjant vasarai vis dažniau pagalvojame apie atostogas. Kai kurie jas jau suplanavo, o gal ir jau sugrįžo iš jų, kiti gal dar svarsto, ar išvis atostogų reikia. Aptarkime, kas svarbu atostogų metu, kad jos teiktų džiaugsmą, o ne stresą.

- Nepraleiskite atostogų. Net jeigu manote, kad atostogoms nėra laiko, neturite pinigų ar nepavargote darbe, atsitraukti nuo kasdienybės namai-darbas-namai režimo yra būtina. Tam reikalinga kita vieta, kad atgautumėte jėgas, patirtumėte teigiamų emocijų ir be streso grįžtumėte prie kasdienės rutinos.

- Planuokite atostogas iš anksto. Paskutinės minutės pasiūlymai gali būti pigesni, tačiau daugumai žmonių kelia papildomą stresą ir nerimą. Be to, atostogų planavimas ir lauki-



mas suteikia daug teigiamų emocijų.

- Atostogos neturėtų būti 1 kartą per metus. Per ilgą laiką prisikaupia daugiau neigiamų emocijų, patirčių, sunkiau atsitraukti nuo darbų ar įpročių. Trumpesnis ar ilgesnis poilsis turėtų būti bent kas 3 mėnesius.

- Nesuplanuokite viso atostogų laiko. Jei norite atlikti kažkokias veiklas, keiskite jas su poilsiu. Ir būtinai pasirūpinkite geru nakties miegu.

- Taip pat leiskite vaikams nuobodžiauti. Kartais tėvai suplanuoja kiekvieną dienos valandą ir galvoja, kad tai – turiningas laisvalaikis. Bet vaikams, ir mažiems, ir dideliems, reikia poilsio, kaip ir suaugusiems. Be to, nuobodžiauti ir patiems sugalvoti, ką veikti, yra sveika ir naudinga jų kūrybiškumui.

- Net ir likę namuose, nuspręskite, kad jums atostogos, ir pasistenkite atsitraukti nuo įprastų veiklų ir darbo reikalų. Užsiimkite veiklomis, kurioms paprastai neturite laiko: skirkite laiko sau vienam, hobiams, aplankykite muziejus, parkus, suplanuokite šeimos kino vakarus, iškylą, dienos išvykas į kitus miestus ar gamtą. Atostogos neturi būti toli ar brangu. Svarbu, kad jums pačiam ir žmonėms, kurie yra kartu, būtų smagu.

- Daugiausiai streso atostogaujant su šeima kelia tarpusavio nesutarimai. Kad visi būtų patenkinti, galite rinktis skirtingas strategijas: veiklas kartu ir atskirai, veiklas ar atostogų



planus derinti visi kartu, planuoti daugiau išvykų ar aktyvių veiklų, nei sėdėjimo namuose. Ir mažiau laiko naršykite telefone.

- Pasitikrinkite, ar lūkesčiai realūs. Svajodami apie tobulas atostogas, galime nusivilti, jei kažkas vyks ne pagal planą. Atostogų tikslas – būti čia ir dabar, džiaugtis tuo momentu, kurį susikuriate, o ne įsivaizduojate. Būkite lankstūs, prisitaikykite prie besikeičiančio oro, savo ar šeimos narių nuotaikų, kylančių iššūkių. Gilus įkvėpimas ir lėtas iškvėpimas padės nurimti emocijoms ir mintims ir pažvelgti į situaciją iš naujo – kas gali padėti mėgautis atostogomis?

- Daug streso kelia grįžimas prie rutinos po atostogų. Jei įmanoma, grįžkite namo prieš kelias dienas iki atostogų pabaigos, kad spėtumėte išsikrauti daiktus ir pasidžiaugti praleistu laiku. Visgi stenkitės nepasiduoti nerimui iki pat paskutinės dienos. Grįžę tikrai spėsite atlikti susikaupusius darbus, pasirūpinti namais ir šeima, nes būsite pailsėję ir pasiilgę įprastos rutinos.

Tyrimai rodo, kad maloniai praleistos atostogos pagerina jūsų fizinę ir psichinę sveikatą, nuotaiką, miegą, padidina motyvą, sustiprina šeimos tarpusavio santykius. Skirkite atostogoms pakankamai dėmesio, nusiteikite pozityviai, o vienoms pasibaigus – planuokite kitas.

Nuoširdžiai užjaučiame pedagogę Dalią Kuosienę, jos šeimą ir artimuosius dėl mylimo Tėvelio mirties.

Panevėžio kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų pagrindinės mokyklos bendruomenė



Pirmoji naujosios Respublikinės valdybos narių bendra nuotrauka.



Susipažinkite: naujoji Revizijos komisija.

32-asis LKD suvažiavimas: priimti sprendimai ir siūlymai ateičiai

Parengė Nijolė KRASNIAUSKIENĖ

2023 m. balandžio 29–30 dienomis vykęs 32-asis LKD suvažiavimas šiandien jau gali būti įvardintas naujausiu kurčiųjų bendruomenės istorijos puslapiu. Tačiau jo metu kelti klausimai ir priimti sprendimai tikrai dar nepasidengė užmaršties dulkėmis. Jie vis dar aktyviai aptarinėjami bendruomenės susitikimuose, socialiniuose tinkluose, veikia dabar formuojamos LKD komandos sudėtį ir koreguoja ateities planus. Tad kokie klausimai suvažiavime sulaukė daugiausiai kurčiųjų bendruomenės deleguotų atstovų dėmesio?

Ataskaitos ir rinkimai

LKD veiklos ir Revizijos komisijos ataskaitos. Į ataskaitinį-rinkiminį suvažiavimą susirinko 39 delegatai. Atlikę privalomas procedūras, renginio dalyviai iš klausė Lietuvos kurčiųjų draugijos veiklos ataskaitą už 2022 m., kurią pristatė prezidentas Kęstutis Vaišnora (ataskaitą rasite <http://www.lkd.lt/lkd-veiklos-ataskaita>). Taip pat Revizijos komisijos 2022 m. finansinės atskaitomybės ir patikrinimo ataskaitą, kurią pateikė pirmininkė Greta Gustienė. Ataskaitas LKD suvažiavimo delegatai patvirtino.

LKD prezidento rinkimai. Būti 2023–2028 m. kadencijos LKD prezidentu pretendavo Vaida Lukošūtė ir Vytautas Pivoras. Kandidatai atsakė į delegatų klausimus. Pasirinkto slapto balsavimo būdu balsų dauguma LKD prezidente tapo Vaida Lukošūtė.

LKD RV ir Revizijos komisijos rinkimai. Delegatų pageidavimu, už 2018–2023 m. veiklos rezultatus atsiskaitė visi tuo metu dirbusios Respublikinės valdybos nariai. Išrinkus LKD prezidentę, vyko rinkimai į kitus Lietuvos kurčiųjų draugijos valdymo organus.

Į naująją LKD Respublikinę valdybą išrinkti (žr. nuotr. iš kairės): Kęstutis Vaišnora, Rima Paulauskienė, Arnoldas Matulis, Gina Ramanauskienė, Vaida Lukošūtė (LKD prezidentė), Mykolas Balaišis, Martynas Lankutis, Paulius Jurjonas, Arūnas Bražinskas.

Naująją LKD Revizijos komisiją sudaro: (žr. nuotr. iš kairės): Mantas Volungevičius, Justina Vertelkaitė (komisijos pirmininkė), Vija Tadaravičienė, Jūratė Pugačiauskienė, Vytautas Valiauga (pirmininkės pavaduotojas).

Perspektyviniai planai. Delegatai diskutavo dėl šiandienos aktualijų ir teikė pasiūlymus ateičiai. Jų pagrindu naujai išrinkta LKD pre-



Buvęs ir esama LKD prezidentai: Kęstutis Vaišnora ir Vaida Lukošūtė.

zidentė V. Lukošūtė pristatė 2023–2028 m. veiklos gaires (jų turinį apžvelgsime kitame „Akiračio“ numeryje – red.).

Pasiūlymai 2023–2028 m. veiklos gairėms

LKD įstatai. Atnaujinti LKD miestų skyrių įstatai. Laikas atnaujinti ir LKD įstatus, teikė siūlymą delegatai.

Kai kurie delegatai viešai svarstė, kad galbūt atėjo laikas rinkti LKD prezidentą visuotiniuose rinkimuose, kaip yra renkamas Lietuvos Respublikos prezidentas. Jie abejojo savo galimybėmis atstovauti visų juos delegavusių rinkėjų interesams.

Labiausiai nuomonės išsiskyrė klausimu, ar tikslinga LKD suvažiavimo delegatams pretenduoti į Respublikinės valdybos narius. Argumentų turėjo ir pasisakiusieji „už“, ir „prieš“.

LGK vertimo paslaugos. Kurtieji verslininkai, vykdydami savo veiklas, susiduria su daugybe iššūkių. Perduotas prašymas siekti, kad jų reikmėms būtų skirti asmeniniai, nuolatiniai vertėjai. Taip pat kelias klausimas dėl LGK vertėjų įdarbinimo aukštosiose mokyklose.

Tačiau tokių „patogių“ sprendimų teks palaukti, nes konstatuota: LGK vertimo specialybė tarp girdinčiųjų šiuo metu nepopuliari, o vertėjų trūksta. Tartasi, kaip padidinti LGK vertėjo specialybės patrauklumą, atstatyti susidomėjimą ja. Kaip alternatyva LGK vertėjo specialybei, minėta net užsienio kalbų vertėjo specialybė Vilniaus universitete, kur fakultatyvo forma taip pat galima rinktis LGK mokymąsi. Tačiau pagal LGK valandų skaičių VU studijų programa iš tiesų nėra iš tolo negali prilygti Vilniaus kolegijos programai.

Delegatai skundėsi dėl pastaruoju metu kurčiųjų bendruomenę,



Senosios sudėties LKD komanda taria „sudie“.



Prieš naujo LKD prezidento rinkimus: Vytautas Pivoras ir Vaida Lukošūtė.



32-asis LKD suvažiavimas: priimti sprendimai ir siūlymai ateičiai

→ ypač rajonuose, apėmusios apatijos, pasyvumo. Eiliniai nariai esą kliaunasi LKD pastangomis, patys nuo visuomeninio darbo nusišalina, tenkinasi vien pageidavimų „rinkiniais“.

LKG prestižas. Kadenciją baigiantis prezidentas K. Vaišnora pasidžiaugė jo vadovaujamos komandos pasiekimu: naujajame Asmens su negalia teisių apsaugos įstatyme (įsigalios 2024 m. sausio 1 d. vietoj dabar veikiančio Neįgalųjų socialinės integracijos įstatymo) deklaruotos visos pagrindinės su gestų kalba susijusios vartojimo, bendravimo bei paslaugas ja gauti teisės, svarbiausia – įtvirtinta prigimtine kurčiųjų ir asmenų su klausos negalia teisė į gestų kalbą. Tačiau pabrėžė: to nepakanka, būtina siekti, kad būtų priimtas Lietuvių gestų kalbos įstatymas. Tai daugiau nei vien prestižo klausimas. Atlikta gestų kalbos padėties analizė užsienio šalyse atskleidė, kad ten, kur analogiškas nacionalinės GK įstatymas veikia, kurtiesiems siekti savo tikslų yra lengviau. K. Vaišnora informavo, kad artimiausiu metu LR Seime turėtų būti svarstomas Valstybinės lietuvių kalbos konstitucinis įstatymas ir į projektą įtrauktos nuostatos apie LGK, tačiau svarbu nesisikliauti tuo, kas jau yra, būtina siekti atskiros LGK įstatymo.

Ar mes turime bendrą LGK ir kurčiųjų bendruomenės prestižo stiprinimo poziciją, ar tik daug asmeninių, reiškė susirūpinimą vienas kalbėtojas. Taip pat – ar mokame patraukliai LGK ir save pristatyti visuomenei? O štai V. Pivoras, prisistatydamas delegatams kaip kandidatas į LKD prezidentus, daug palankiau, nei kiti pasisakiusieji delegatai, įvertino šiandieninius pasiekimus. Jo nuomone, Lietuva šioje srityje pastaruoju metu pasiekė tiek daug, kad jai gali pavydėti net išsivysčiusios Vakarų šalys. Tad esą belieka nesustoti ir tęsti LGK pozicijų įtvirtinimo politiką.

Švietimas. Delegatai pripažino, kad įtraukusis ugdymas tampa neišvengiamybe. Tačiau tiesa ir tai, kad kurčiųjų bendruomenei jis nelabai priimtinas ir patrauklus dėl daugybės priežasčių. Visiškai neaišku, kaip kurtiesiems bus užtikrintas visavertis ugdymasis ir bendravimas girdinčiųjų aplinkoje, kai nėra nei paruoštų specialistų, nei pritaikytų ugdymo metodikų, nei tinkamų mokymo priemonių, o mokyklų bendruomenės nemoka ir neturi kur išmokyti gestų kalbos.

Netrūksta problemų ir kurčiųjų mokyklose, nerimavo kalbėtojai. Dėl mažėjančio mokinių skaičiaus gresia dalies jų uždarymas ar prijungimas prie kitų mokyklų. Jose dirbantys girdintys mokytojai ir toliau vangiai mokosi LGK ir ją ugdymo procese vartoja nepakankamai. Išsigelbėjimo ratu galėtų tapti CODA ugdymas kurčiųjų mokyklose, siūlė delegatai. Esą taip yra Belgijoje, Skandinavijos šalyse.



32-ojo suvažiavimo delegatai.

Iškeltas ir dar vienas strateginės svarbos klausimas: kodėl net pati kurčiųjų bendruomenė pamiršo apie Dvikalbį kurčiųjų ugdymo sampratos taikymo reikalavimą kurčiųjų mokyklose?

Raginta organizuoti LGK tobulinimo kursus suaugusiems kurtiesiems, mokyti LGK į Lietuvą atvykusius pabėgėlius ir Lietuvoje gyvenančius kurčius užsieniečius.

Tėvai. Konstatuota, kad tarp girdinčių tėvų ir kurčiųjų bendruomenės pozicijų kurčių vaikų ugdymo klausimais egzistuoja nemenki skirtumai. Kaip padėti girdintiems tėvams įsijausti į kurčio vaiko situaciją girdinčiųjų aplinkoje, kad jų sprendimai būtų adekvatūs kurčiųjų poreikiams, kaip įtikinti, jog būtina nenutraukti ryšio su LGK? Lietuvoje egzistuoja tarsi 2 kurčiųjų bendruomenės: ta, kuri susibūrė po LKD vėliava, ir ta, kurią puoselėja tėvai, guodėsi kalbėtojai. Jų nuomone, būtina siekti suartėjimo, o pradėti galima organizuojant bendras vasaros stovyklas vaikams.

Nevienareikšmė ir kurčių tėvų pozicija dėl LGK ir lietuvių kalbos santykio ugdyme, dėl sakininės kalbos mokymo kurčiųjų mokyklose apimčių. Vieniems kalbėtojams atrodė, kad surdopedagogų užsiėmimų jų vaikams per mažai, kitiems – jų iš viso nereikėtų. Vieni surdopedagogų užsiėmimų skaičiuje įžvelgia KI naudotojų privilegijas prieš neprigirdinčių vaikų šnekamosios kalbos įgūdžių lavinimą, kiti pastarosios mokymą nuvertina taip, jog linkę „nukelti“ į popamokinę veiklą. Poreikių daug, jie skirtingi. Tačiau bendra, kad kurti tėvai tikisi ateityje daugiau atsižvelgimo į jų pageidavimus priimant sprendimus dėl individualaus kalbos mokymo ir klausos lavinimo apimčių jų vaikams.

Kurčiųjų istorija. Palankiai įvertinti LKD istorijos muziejaus atgaivinimas ir plėtra. Pateikta pasiūlymų dėl papildomų eksponatų



Vyksta balsavimas.



LGK vertėjų komanda.



Blykštėje – suvažiavimo darbo akimirka.

LIETUVOS KURČIŲJŲ DRAUGIJOJE

muziejui, svarstyta dėl muziejaus įrengimo vietos. Pasigesta leidinių apie kurčiųjų bendruomenę ir svarbiausių įvykių įamžinimą, verstinių kurčiųjų ir apie kurčiuosius bei kurtystę kūrinių. Kad galėtume savo kurtiems vaikams pateikti motyvuojančių iš kurčiųjų perspektyvos pavyzdžių, tokių vertimų reikia kur kas daugiau, argumentavo savo poreikį kalbėtojai.

„Akiratis“. Kurčiųjų laikraštis turi tapti įdomesnis ir būti sinchronizuotas savo turiniu ir QR kodais su LKD interneto svetaine. Ką dėl to galima padaryti ir ar tai šiandieninėmis sąlygomis įmanoma? Delegatai teikė ir konkrečių pasiūlymų. Taip pat sutiko išklausti laikraščio redaktorės Nijolės Krasniauskiienės pasisakymą. Kalbėtoja informavo, kad NRD finansavimas LKD projektui, kurio sudėtinė dalis yra ir „Akiračio“ rengimas bei leidyba, mažėja, todėl didėja „priklausomybė“ nuo Spaudos rėmimo fondo (SRTRF) paramos ir auga nerimas, kad pastaroji bet kada gali sumažėti ar net nutrūkti.

Buvo siūlymų naikinti popierinio laikraščio leidybą. Redaktorė paaiškino, kad tuomet „Akiratis“ liktų be prenumeratos lėšų (skaitmeninio laikraščio prenumeratos SRTRF netoleruoja) ir neturėtų privalomų prie projekto įgyvendinimo prisidėti pinigų bei taptų finansine našta LKD. Informuota, kad redakcijoje dirba tik vienas kūrybinis darbuotojas (daugiau darbuotojų išlaikyti nėra lėšų), o paruošti daugiau publikacijų, susietų QR kodais su LKD interneto svetaine, nėra kūrybinių pajėgumų nei iš „Akiračio“, nei iš LKD viešinimo komandos pusės. Užsiminta, kad 34 leidybos metus skaičiuojantis kurčiųjų laikraštis bet kada gali būti priverstas nutraukti veiklą pablogėjus finansinei situacijai. Taip esą pernai nutiko su LND leidiniu „Bičiulystė“.

„Kiek yra delegatų, prenumeruojančių „Akiratį“?“ – teiravosi vienas kalbėtojas ir ironiškai šyptelėjo, kai pakilo mažiau kaip pusė delegatų rankų. Taip jis atskleidė ir kurčiųjų bendruomenės palaikymo stoką savo leidiniui. K. Vaišnora pastebėjo, kad „Akiratis“ vis

dar išlieka vienas iš svarbiausių informacijos šaltinių rajonų kurtiesiems, nesinaudojančiams šiuolaikinėmis IT priemonėmis.

LKD viešinimo komanda. Nusiskundimų bendruomenės tolerancijos stoka diktoriaus vartojamiems gestams turėjo LKD viešinimo komandos narė. Pasak jos, ji vartoja taisyklingus gestus, o prisitaikyti prie regionuose vartojamų toms sąvokoms žymėti kitokių gestų fiziškai neįmanoma. Informuota, kad LKD viešinimo komanda, kaip ir „Akiratis“, susiduria su sunkumais dėl mažo darbuotojų skaičiaus.

NT. Šv. Kazimiero g. 3 pastato būklė prastėja, keletą metų vykdytos akcijos „Būk mano stogas“ metu nepavyko surinkti stogo remontui reikalingos sumos. Nepavyko, kaip planuota, dalį Vilniaus pastato išnuomoti. O už parduotus poilsio namus „Varpelis“ gautas lėšas teko nukreipti kitiems tikslams: sumokėti siuvimo veiklą nutraukusios „Atropos“ ir veiklos apimtis mažinančios „Elkados“ atleidžiamiesiems darbuotojams išeitines kompensacijas. „Būtume išsaugoję „Varpelį“, tuomet kažin ar šiandien turėtume minėtas įmones, jos tiesiog būtų bankrutavusios“, – teigė kadenciją baigiantis prezidentas, ne kartą pabrėžęs, kad LKD komandos planus negailestingai koregavo COVID-19 pandemija, karas Ukrainoje, prasižėjusi ekonominė krizė.

Parduoti Vilniaus senamiestyje esančią centrinę LKD būstinę abu kandidatai į prezidentus įvardino kaip patį prastiausią įmanomą sprendimą. Tačiau šįkart tokia perspektyva nebuvo ir visiškai atmesta. Nerimo pasisakymuose, kad pastato nepavyks išlaikyti, vis daugiau ir neatmetama galimybė, kad ateityje gali tekti diskutuoti ir dėl mažiausiai priimtinių sprendimų.

Teiktas pasiūlymas: mobilizuoti visą kurčiųjų bendruomenę ir per trumpiausią laiką visiems suaukoti, tarkim, po 50 eurų pastato stogo remontui – tokios sumos esą turėtų užtekti. Tačiau iš karto idėją pakirto skeptikų balsai: iš kur pensininkams turėti tokią sumą?

Nekilnojamojo turto išsaugojimo ir prie-

žiūros iššūkių nestokojama ir kituose miestuose: Panevėžyje, Klaipėdoje, Šiauliuose. Vis dėlto sudėtingiausia padėtis Kaune – čia kurtieji savo nuosavų patalpų neturi, o norėtų jas turėti, kaip ir kiti didieji miestai. Tad kurio miesto kurčiųjų NT reikalai LKD turėtų būti prioritetas? Akivaizdu, jei situacija nesi-keis, ateityje kurčiųjų bendruomenės laukia sunkūs apsisprendimai.

Kiti klausimai. Diskutuota ir dėl termino „asmenys, turintys klausos negalią“. Delegatė kėlė klausimą, ar tikrai šis terminas tinkamas vartoti apibūdinant kurčiuosius, ir buvo siūloma vartoti „kurtieji“ arba „kurtieji ir neprigirdintieji“. Tęsiant diskusijas šia tema buvo pasidalinta informacija, kad rengiant Neįgalųjų teisių konvenciją taip pat buvo kilęs kurčiųjų identiteto klausimas. Tačiau jis buvo svarstomas kitokiame kontekste. Kurtiesiems teko apsispręsti arba jie yra kalbinė-kultūrinė mažuma ir tuomet nepatenka į NTK deklaruojamą negalių apibrėžimą, arba laiko save asmenimis su klausos negalia. Pasirinkta laikytis antrojo apibrėžimo, tačiau įtvirtintos nuostatos, susijusios su gestų kalba, kultūra, tapatybe. Atskleista, kad šiuo klausimu diskusija vyksta nuolat ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje, įvairaus formato sueigose.

Delegatai teigiamai įvertino asmeninių asistentų, atvejo vadybininkų ir psichologų paslaugas bei smurto atvejų artimoje aplinkoje užkardinimo veiklą. Ragino šias veiklas tęsti, paslaugas tobulinti.

Didžiuosiuose miestuose, išskyrus Panevėžį, jau baigti LGK mokymo kursai globos įstai-gų darbuotojams. Bendruomenės deleguoti atstovai nekantravo: kada prasidės kurčiųjų senelių apgyvendinimas globos namuose? Girdinčius vaikus auginantys kurtieji bendruomenės nariai suinteresuoti, kad CODA nenutoltų nuo kurčiųjų bendruomenės. Siūlyta, kaip galima būtų remtis jų žiniomis ir kompetencijomis, kurčiųjų kultūros išmanymu, kokias bendruomenines funkcijas jiems būtų galima deleguoti.



LKD prezidentė V. Lukošūtė: dėkoju už pasitikėjimą ir raginu bendradarbiauti

Pareigas pradėjo eiti 2023 m. balandžio 29 d.

32-ajame suvažiavime išrinkta LKD prezidentė **Vaida LUKOŠIŪTĖ**. Ne kartą gėrėjomės plastiška ir išraiškinga naujosios lyderės gestų kalba. Tačiau ji ne kartą įrodė, kad jai nesvetima ir lietuvių kalba. „Akiratis“ yra paskelbęs ne vieną dabartinės prezidentės parengtą apybraižą apie žmones. Ką tik gavome dar vieną V. Lukošūtės tekstą. Šįkart LKD prezidentė paprašė „Akiračio“ tribūnos, kad skaitytojams galėtų pristatyti pati, taip pat pranešti apie artimiausius savo planus.

Vaida LUKOŠIŪTĖ

Kurčiųjų mokykloje. Esu neprigirdinčioji. Gimiau ir augau girdinčiųjų šeimoje, turiu sesę, kuri kartu su manimi 2004 m. pirmą kartą peržengė tuometės Kauno kurčiųjų internatinės mokyklos (dabar – Kauno kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centras (KKNUC)) slenksį. Tų metų pabaigoje pirmą kartą gyvenime išvydau gestų kalbą ir pirmą kartą supratau, kad nesu keista, kad nesu kitokia ir prisipažinsiu – atradau savo bendruomenę, nors galbūt tada to dar sąmoningai nesupratau.

Saviveiklinė veikla. Kurčiųjų mokykloje mokiausi neilgai, po kelerių metų perėjau į bendrojo ugdymo mokyklą ir 2012 m. baigiau Kauno „Aušros“ gimnaziją. Tačiau mano ryšys su kurčiųjų bendruomene nenutrūko. Buvau aktyvi saviveiklininkė, lankiau imituojamojo dainavimo būrelį kartu su kolegomis Mykolu Balaišiu ir Kęstučiu Vaišnora. Kartu dalyvavome pasirodymuose.

Pirmosios bakalauro ir magistro studijos. Baigusi gimnaziją, įstojau į Vytauto Didžiojo universitetą (VDU) ir įgijau viešosios komunikacijos bakalauro laipsnį. Dar tais pačiais metais persikėliau gyventi į Klaipėdą, kur magistrantūroje studijavau rinkodaros specialybę.

Pirmasis darbas. Klaipėdos mieste buvo mano pirmoji darbovietė. Dirbau vadybininke valymo įmonėje. Ši patirtis mane stipriai užgrūdino, kadangi pirmasis darbas buvo Lietuvos mastu: teko koordinuoti darbus ir prižiūrėti paslaugų teikimo kokybę net atokiausiuose Lietuvos kampeliuose. Ant mano pečių gulė atsakomybė palaikyti ryšį su įmonėmis, vykdyti viešuosius pirkimus, aprūpinti darbo vietas reikalingais darbo prietaisais ir priemonėmis, buvau atsakinga ir už reklamą.

LKD viešųjų ryšių koordinatore. Po studijų grįžau į Kauną ir artėjant rudeniui pateikiau prašymą stoti į Kauno taikomosios dailės mokyklą (KTDM). Tada ir sulaukiau pirmojo pasiūlymo prisidėti prie LKD komandos – tapau viešųjų ryšių koordinatore.

Specialiosios pedagogikos studijos. Ar šiandien aš studijuojau? Taip, esu specialiosios pedagoginės pagalbos, specialiosios pedagogikos bakalauro studijų antrakursė. Manęs klausė: „Ar LKD prezidentui būtina turėti tiek daug diplomų?“ Žinoma, kad ne. Svarbiausia yra asmeninės savybės: atsakomybė, stipri valia ir noras prisidėti prie kurčiųjų bendruomenės gerovės. Tuomet kodėl man reikia tiek daug studijuoti?



LKD prezidentė Vaida Lukošūtė.

LGK metodininkė. 2020 m. įsidarbinau LGK metodininke KKNUC ir beveik 3 metus mokiau pedagogus lietuvių gestų kalbos. Dar tais pačiais metais supratau, kad vaikams manęs reikia, kad manęs reikia girdintiems tėvams, kurie augina klausos negalią turinčius vaikus ir neranda kelio į kurčiųjų bendruomenę, į pažintį su gestų kalba. Aš visada sakiau ir sakysiu, kad mokausi ne dėl savęs, ne dėl „popierių“ skaičiaus, o dėl mūsų visų ateities ir geresnio rytojaus klausos negalią turintiems vaikams švietimo sistemoje. Man tai labai svarbu, nes kas, jeigu ne mes, sukaupe reikalingos asmeninės patirties ir mokėdami gestų kalbą, geriausiai suprantame kurčių ir neprigirdinčių vaikų poreikius?

LKD projektų vadovė. 2022 m. vėl grįžau į LKD, tik šį kartą kaip projektų vadovė. Esu dėkinga kadenciją baigusiam LKD prezidentui Kęstučiui Vaišnora už suteiktas galimybes ir pasitikėjimą.

Sprendimas kandidatuoti. Artėjant K. Vaišnoros kadencijos pabaigai pradėjau svarstyti, kad esu pakankamai stipri ir motyvuota kandidatuoti į LKD prezidentes. Viską apsvaščiau, pasitariau su aplinkiniais ir pateikiau prašymą siekti šio posto.

Rinkimai ir 5 metų veiklos gairės. Esu nuoširdžiai dėkinga bendruomenei už pasitikėjimą ir palaikymą, kurį labai jaučiu. Tikiuosi, kad jis neišblės ir visi gražiai bendradarbiausime vardan bendrų tikslų ir visuotinio gėrio. Balandžio 29 d. buvo išrinkta naujos sudėties LKD Respublikinė valdyba ir Revizijos komisija, o kitą dieną pristačiau ir 5 metų veiklos gaires, parengtas mano tikslų pagrindu ir papildytas delegatų siūlymais. Birželio mėnesį planuojame surengti pirmąjį Respublikinės valdybos posėdį, kuriame aptarsime suvažiavimo metu patvirtintas veiklos gaires ir apsibrėšime prioritetus.

Sekite naujienas. Birželio 1 dieną startuos nauja LKD komanda, tad sekite LKD internetinio puslapio, LKD „Facebook“ kanalo naujienas ir, žinoma, prenumeruokite „Akiračių“, kad jus pasiektų pačios šviežiausios naujienos.

Kreipkitės tiesiogiai. Jūsų idėjų, pasiūlymų, patarimų ir rekomendacijų visuomet lauksiu el. paštu: vaida.lkd@gmail.com.

Kolektyvo sveikinimai tapus LKD Vilniaus skyriaus vadove.

R. Paulauskienė kurčiųjų pripažinimą pelnė savo darbu

Prieš metus LKD Vilniaus skyriaus vadove bendruomenė išrinko **Rimą PAULAUSKIENĘ**. Šiomet sausį, per patį permainų ir darbymečio piką, kai kurčiųjų įstaigos socialinės rehabilitacijos paslaugas neįgaliesiems bendruomenėje pradėjo teikti pagal naują akredituotų paslaugų modelį, jauna moteris ėmėsi ir VŠĮ Vilniaus kurčiųjų centro (VKC) direktorės pareigų. Reikėjo nemenkos drąsos ir daug ryžto nerti į nežinomus vandenį. Tačiau buvo ir kas motyvuoja: į girdinčią, žinių ir patirties sukaupusią ilgametę darbuotoją dėmesį jau seniau atkreipė sostinės kurčiųjų bendruomenė, ragino imtis atsakomybės. Šiandien Rima – redakcijos pašnekovė.

Kalbino Nijolė KRASNIAUSKIENĖ

Kokiais likimo keliais atkeliavote į kurčiųjų sistemą?

Kurčiųjų sistemoje aš jau – veteranė. (Šypsosi.) Joje dirbu 15 metų. Pirmą kartą tiesiogiai su kurčiais susidūriau bakalauro studijų metais, studijuodama socialinį darbą, pasirinkusi socialinės pedagogikos specializaciją. Tuometiniame Vilniaus pedagoginiame universitete studijavo ir grupelė kurčiųjų. Buvau aktyvi, dalyvavau studentų atstovybės veiklose, organizavau pagalbą kitiems studentams. Tad pažinojome vieni kitus.

Baigusi studijas, dirbau pagal specialybę profesinėje mokykloje, vaikų stovyklose. Antrą kartą susidūriau su kurčiais ir susibičiuliavome su tuometine „Tyliosios pasakos“ iniciatore Svetlana (S. Beniušienė, dabar – LKNUC direktorė). Trejus metus tęsėsi mūsų bendradarbiavimas, kol vieną dieną buvau pakviesta dirbti į kurčiųjų sistemą. Vos peržengusi įstaigos slenkstį, pradėjau mokytis ir lietuvių gestų kalbos, įgūdžius stiprinau po truputį.

Profesinę karjerą pradėjau nuo informantės konsultantės pareigų, rengiau ir vykdžiau projektus, ieškojau įdomesnių veiklų ir jų formų. Kai gimė vaikai, teko padaryti trumpą darbų pertraukėlę. Tačiau iškart po vaikų priežiūros atostogų vėl grįžau, įsitraukiau į Lietuvos kurčiųjų draugijos veiklas, dirbau atvejo vadybininke. Socialinį darbą laikau savo pašaukimu, tad sunku nebuvo. Jaučiuosi esanti klientams artima, moku išklausti ir, žinodama kliento specifiką, pažinodama kurčiųjų kultūrą, gebu iš karto užmegzti artimą kontaktą ir organizuoti pagalbą čia ir dabar. Paraleliai tęsiau darbą ir Vilniaus kurčiųjų centre, kurčiųjų įdarbinimo srityje.

O kaip viskas yra dabar, jau naujose pareigose?

Nelengva buvo apsispręsti, nes visada maniau, kad galiu būti tik dešinioji vadovo ranka. Tačiau likimas taip lėmė, kad dėl bendruomenės narių parodyto man pasitikėjimo

ir stipraus palaikymo dabar esu LKD Vilniaus skyriaus vadovė ir VŠĮ VKC direktorė.

Naujos pareigos, naujas etapas, naujas finansavimo modelis... Iššūkių daug. Laimė, turiu labai stiprią komandą, tvirtą ir patikinčią manimi bendruomenę. Dirbu su dviem komandomis. LKD Vilniaus skyriaus Taryba yra aktyvi, besidominti, siekianti geriausių rezultatų bendruomenės naudai. Antroji – VŠĮ Vilniaus kurčiųjų centro darbuotojų komanda. Telkiame bendruomenės narius, kartu vertiname pagalbos poreikį ir, pasidalinę veiklos sritis pagal kompetencijas, teikiame socialines paslaugas neįgaliesiems bendruomenėje Vilniaus mieste ir rajone, Šalčininkų rajone, Alytaus mieste. Komandoje dirba 6 individualios priežiūros darbuotojai, 3 socialiniai darbuotojai, finansininkė, ūkio priežiūros specialistas, užimtumo veiklų organizatoriai.

Padėkite susivokti skirtumuose tarp LKD Vilniaus skyriaus ir VŠĮ VKC veiklų.

Vilniaus skyriaus veiklos vykdomos bendruomeniniu pagrindu. Noriu atkreipti dėmesį: Vilniaus kurčiųjų bendruomenė yra unikali. Jos nariai – tikrieji gestakalbiai, kuriems labai svarbu ginti savo šaknis, padėti vieni kitiems ir palaikyti vieniems kitus. Vilniuje turime aktyvias grupes, tai senjorų klubas „Bičiuliai“, moterų klubas, sporto klubas „Gestas“, jaunimo organizacija ViKJO.

Visa ūkinė ir finansinė veikla vykdoma per VŠĮ Vilniaus kurčiųjų centrą. Čia teikiamos paslaugos, rengiami ir įgyvendinami projektai.

Kokios galimybės atsiveria ir kokie iššūkiai tyko perėjus prie akredituotų socialinių paslaugų teikimo modelio?



Rima Paulauskienė.

MŪSŲ ŽMONĖS

R. Paulauskienė kurčiųjų pripažinimą pelnė savo darbu

→ 2022 m. teikėme prašymus keturioms mano jau minėtoms savivaldybėms ir visose gavome patvirtinimą, jog galime teikti socialines paslaugas numatytam asmenų skaičiui. Paslauga lyg ir ta pati, bet iš tiesų nauja. Į ją telpa labai daug. Įvertiname asmens poreikį ir teikiame paslaugą iš dviejų dalių: individuali pagalba ir užimtumas arba darbiniai įgūdžiai. Tapo dar svarbiau įsiklausyti į klientų poreikius, nes tuomet ypač gerai susidėlioja individualūs veiklų planai. Tiesą sakant, mūsų veikla ir yra orientuota atliepti kliento poreikius. Pasikartosiu: iššūkių turime, bet viskas yra išsprendžiama. Teikdami paslaugas, daug ir nuolat bendradarbiaujame su visų 4 savivaldybių administracijomis.

Leiskite pasmalsauti apie Jūsų šeimą. Dar – apie namuose vartojamas kalbas, šeimos pomėgius ir draugus.

Taip, tiesa, turiu dar vieną ryšį su kurčiųjų bendruomene, dirbdama čia sutikau savo gyvenimo meilę. Mano vyras Modestas negirdi, dirba savo mėgstamą masažisto darbą. Namuose bendraujame dviem kalbomis. Mūsų dvyniai Austėja ir Aurimas – jau šešerių. Su tėčiu vaikai stengiasi gestikuliuoti, rodyti jau išmokus gestus, nuolat mokosi. Gyvename ir mokomės vieni iš kitų. Draugų turime, tai tie žmonės, kurie mus lydi per gyvenimą, vieni ateina, kiti išeina.



šeiminio albumo nuotr.

Paulauskų šeima kurčiųjų ir LGK vertėjų iškylėje „Baltas vakaras“, 2018 m.

Esame labai atviri, bendraujantys, mėgstame keliauti. Tačiau dabar pagrindiniu pomėgiu tapo rūpintis mūsų sodyba Varėnos rajone. Puoselėjame mums priklausančią gamtos kampelį, dirbame žemę, šienaujame žolę, sodiname daržus ir visa tai darome su vaikais, kurie jau dabar neįsivaizduoja savaitgalio ne kaime. Linkiu kiekvienam atrasti sau mielą veiklą ir erdvę, kad bent trumpam galėtume atitrūkti nuo kasdienių darbų.



Vilniaus kurčiųjų centre atviros durys visiems

Rima PAULAUŠKIENĖ



Inga Minkevičienė.



Ieva Lukoševičienė.



Galina Žavoronok.

VKC archyvo nuotr.

Į redakcijos klausimus atsakė ir Lietuvos kurčiųjų bendruomenei prisistatė LKD Vilniaus skyriaus vadovė ir VŠĮ Vilniaus kurčiųjų centro direktorė Rima Paulauskienė. Didžiausios teritorinės kurčiųjų organizacijos lyderė taip pat mielai sutiko perimti iš redakcijos iniciatyvą ir supažindinti skaitytojus su savo kolegomis – įstaigos darbuotojų komanda. Naudojamės pasiūlymu ir tęsiame pažintinę kelionę po Lietuvos miestų kurčiųjų skyrius.



Laura Kunigėlytė.



Vytautas Vanagas.



Nijolė Karmazienė.



Astutė Balinskienė.



Rimantas Pukšto.

Beveik 11 metų įstaigoje dirba puiki specialistė ir nuostabus žmogus – finansininkė **Ieva Lukoševičienė**. Ieva pasižymi išskirtinėmis komandos nario savybėmis: yra kruopšti, atsakinga, skrupulinga, punktuoli. Ji – tikra profesionalė ir pagal dalykines savybes, ir pagal išsilavinimą. Taip pat yra labai nuoširdus žmogus. Tačiau ji moka ne tik dirbti, laisvalaikiu puikiausiai geba atsiriboti nuo kasdienių darbų ir smagiai leisti laisvalaikį su kolektyvu. Ieva ne tik tvarko finansinius reikalus, bet ir ieško įstaigai papildomų finansavimo šaltinių. Yra parengusi ir rengia naujų, „iš šalies“ projektų, dėl to mūsų veiklos tampa įvairesnės ir patrauklesnės bendruomenei.

20 metų įstaigoje dirba individualios priežiūros specialistė **Inga Minkevičienė**. Mums garbė turėti kolegę, kuri centre nuo kukliausių pozicijų pakilo iki direktorės ir pirmininės pareigų bei dvi su puse kadencijos sėkmingai jas vykdė. Nusprendusi daugiau nekandidatuoti į vadovaujamas pareigas, nepasitraukė, liko kolektyve ir puikiai įsiliejo į specialistų komandą. Bendruomenės nariams ir mums, kolegoms, Ingos patirtis yra neįkainojama vertybė. Ji moka telkti kolektyvą, operatyviai sprendžia klientams kylančias problemas, yra nuoširdi ir atsakinga.

Kolegė, su kuria dalinasi darbo kabinetu, – individualios priežiūros darbuotoja **Galina Žavoronok**. Galina daugiau kaip 20 metų yra mūsų komandos narė. Pradėjo čia dirbti kaip pagalbinė darbininkė, vėliau dirbo siuvėja, amatų ir sveiko gyvenimo būdo būrelių vadove. Galina – puiki amato meistrė, jos siūtais scenos kostiumais mūsų liaudies teatro „Mimika“ aktoriai dabinaisi daugelį metų. 2017 m. darbuotoja įsiliejo į asmeninių asistentų būrį. Dalyvavo įvairiuose kursuose, kėlė kvalifikaciją, įgytas žinias bei praktinius gebėjimus pritaikė darbu su klientais. Galina aktyvi, atjaučianti ir rūpestinga.

Individualios priežiūros darbuotoja **Laura Kunigėlytė** kolektyve – jau irgi gerą dešimtmetį. 2012 m. pradėjusi dirbti Ukmergės rajono kurčiųjų asmenine asistente, vėliau prisijungė prie vilniečių darbuotojų komandos. Laura yra nuoširdi, paslaugi, bendruomenės narių mėgstama darbuotoja.

Nijolė Karmazienė – individualios priežiūros darbuotoja ir ilgamečių liaudies teatro „Mimika“ aktorė. Labai aktyvi, turinti gerą ryšį su klientais darbuotoja. Puikiai planuoja ir organizuoja užimtumo veiklas: paskaitas, mokymus, veda kurčiųjų grupes į įstaigas, parodas, ekskursijas. Geba bendruomenę telkti įvairioms veikloms. N. Karmazienė – asmuo, kuriam galima patikėti įvairiausias užduotis, ji niekada nenuvils. Nijolės pomėgis – kurčiųjų poezija. Tai išskirtinio talento moteris.

Individualios priežiūros darbuotojas **Vytautas Vanagas** yra vėliausiai į kolektyvą įsitraukęs darbuotojas. 2016 m. komandos nariu tapęs jaunas vyras praturtino mūsų kolektyvą savo racionalių požiūriu, šaltu protu, žiniomis ir gebėjimu į situacijas pažvelgti kitu kampu. Vytauto kompetencijos IT srityje tarnauja mums visiems: padeda žengti koją kojon su laiku ir naujovėmis, skaitmeniniu progresu. Vytautas su IT iššūkiais padeda dorotis ir mūsų klientams.

Nuo šių metų gegužės atvejo vadybininke ir socialine darbuotoja pradėjo dirbti ilgamečių (15 metų patirtis) mūsų centro darbuotoja **As-**

tutė Balinskienė. Su kurčiaisiais nieko bendro iš pradžių neturėjusi, Astutė dėl savo asmeninių savybių iš karto lengvai pritapo kolektyve. Nuolat besišypsanti ir nepavargstanti padėti: iki smulkmenų suplanuoja visą įmanomą pagalbą ir savo planą būtinai įgyvendina. Jos sritis – pagalba kurtiesiems įsidarbinant bei kitų socialinių problemų sprendimas. Nuo 2015 m. iki dabar A. Balinskienė taip pat aptarnauja Vilniaus rajono kurčiuosius, teikia jiems socialines paslaugas.

Ūkio priežiūros specialistas **Rimantas Pukšto** – dešimtmetį mūsų kolektyvo narys. Jis organizuoja ir atlieka smulkius inventoriaus ir patalpų remonto darbus. Taip pat organizuoja ir vykdo materialinių vertybių, skirtų socialinės reabilitacijos neįgaliesiems bendruomenėje paslaugoms teikti, užsakymo, atsiėmimo bei pakrovimo ar iškrovimo darbus. Rimantas yra draugiškas, paslaugus, neatsiejama mūsų kolektyvo dalis.

Nuolat ieškome bendruomenės nariams naujų, patrauklių veiklos formų. 2023 m. tokia veikla tapo pažintinių ekskursijų organizavimas, tai yra užimtumo ir naujų įgūdžių ugdymo veikla. Prie jos įgyvendinimo nuo šiol prisidės visiems gerai žinomas, aktyvus kurčiųjų bendruomenės narys **Arūnas Kubaitis**.

Liaudies teatrui „Mimika“ vadovauja ir unikalius spektaklius kuria mūsų mylima ir gerbiama režisierė **Janina Mažeikienė**. Vizualizuoti, estetiškai išpildyti visus jos sumanymus padeda scenografas **Nojus Petrauskas**. „Mimikos“ kolektyvui tenka išskirtinai svarbi kurčiųjų kultūros puoselėjimo misija. Apie mūsų liaudies teatrą neužtenka pasakyti keletą sakinių, jo veiklai ir kūrėjams dera skirti publikacijų ciklą. Šiemet mūsų teatras mini 70 metų veiklos sukaktį.

Alytaus mieste dirba individualios priežiūros darbuotoja **Nijolė Kučinskienė**. Moteris yra ilgamečių LKD narė ir Alytaus skyriaus vadovė. Pasižymi aktyvumu, pareiagingumu, geba prisijaukinti naujoves. Kaip reta, gerai pažįsta visus savo bendruomenės narius.

Šalčininkų rajono kurčiuosius aptarnauja socialinė darbuotoja **Olga Kovzan**. Olga į mūsų komandą įsitraukė 2012 m. ir iš karto pajutome, tai – mūsų žmogus. Jai nuoširdžiai rūpi kiekvienas klientas, ji nė vieno neišleisdžia nesustiprinusi įgūdžių, nepadėjusi ar nepatarusi.

Esame komanda, kurioje vienas kitą papildome, remiamės vienas kito stiprybėmis, deriname tarpusavyje savo veiksmus. Jei kuris nors darbuotojas jaučia, kad kokių klausimų stokoja kompetencijų padėti, būtinai pasiūlo savo kolegos, stipraus toje srityje, paslaugas. Taip savo klientams užtikriname visokeriopą pagalbą. Svarbiausia mūsų darbe – išgirsti ir atliepti kliento poreikius. Tai ir stengiamės atlikti, kaip mokame, geriausiai.

Tarpusavyje deriname ne tik darbo, bet ir bendrą poilsio laiką, švenčiame šventes, kartu vykstame į keliones. Esame atviri naujovėms ir bendruomeniški.

Mūsų bendruomenės nariams norėčiau palinkėti aktyvumo ne prie telefonų ekranų, o aktyvumo kurčiųjų centruose! Juk kiekviena bendruomenė yra stipri tada, kai ji yra aktyvi. Tad plačiai atveriamė duris ir laukiame jūsų, atvykstančių pokalbio, paslaugos, išsipasakoti, pasidžiaugti, ašarą nubraukti, bendras idėjas įgyvendinti. Esame stiprūs, kai esame kartu!



Janina Mažeikienė.

Nijolė Kučinskienė.

Olga Kovzan.

Arūnas Kubaitis.

Nojus Petrauskas.





Saulius ir Dalia Kuosai su savo atžalomis (iš kairės): Tomu, Migle ir Tautvydu.



PKNPM mokinys Tomas.



Kuosai yra aktyvūs bendruomenininkai.

D. Kuosienė: daugiavaikė motina, kurčiųjų mokytoja, bendruomenininkė

Danutė KRIŠČIŪNIENĖ

„Jei kiti tai gali, kodėl aš negaliu...“, – sako Dalia KUOSIENĖ, Panevėžio kurčiųjų ir neprisigirdinčiųjų pagrindinės mokyklos (PKNPM) biologijos, fizikos, gamtos ir žmogaus dalykų mokytoja metodininkė ir ugdytinio mama. Ponia Dalia – daugiavaikė mama. Tačiau ji puikiai geba derinti mamos ir pedagogės pareigas, yra mylinti žmona, nuoširdi kolegė, įstaigos administracijos vertinama už kompetencijas, kūrybiškumą ir bendruomeniškumą. Su ja kalbėjomės Motinos dienos išvakarėse. Lietuvoje Motinos diena švenčiama pirmąjį gegužės sekmadienį. Motinos diena minima visame pasaulyje, tik skirtingomis datomis.

Mamos gali padaryti neįmanomus dalykus ir rasti netikėčiausius sprendimus. Kaip sekasi suderinti daugiavaikės mamos ir pedagogės profesiją?

Suderinti mamos ir mokytojos pareigas nėra lengva, o būti mama – sudėtinga. Mūsų šeimoje auga trys vaikai. Tautvydui – 19, Tomui – 13, Miglei – 12 metų. Pirmiausiai vis dėlto aš esu mama, o pedagogė tik po to. Šeima man yra labai svarbi, nes viskas prasideda nuo šeimos, kurioje be galo svarbu skiepyti vertybes. Aš dirbu kelyje mokyklose, o PKNPM mokau vaikus fizikos ir biologijos. Dalykai yra sunkūs, mokiniams nelengvai suprantami, todėl perteikiu jiems žinias daugiausiai per praktiką. Pamokose dažnai naudoju STEAM metodą, tuomet dalykai tampa įdomūs ir suprantamesni. Daug dėmesio skiriu asmeniniam profesiniam tobulėjimui – neįsivengiamai su mokytojo profesija susijusiai pareigai bei atsakomybei už mokymąsi visą gyvenimą.

Šeimoje auga specialiųjų ugdymosi poreikių sūnus. Kaip susitariate su negalia? Kokie vaikų tarpusavio santykiai?

Sunku su tuo susitaikyti. Gerai, kad esame su vyru Sauliumi komanda, jis labai palaiko, dažnai padrąsina. Esu dėkinga kolegoms, kad, ugdydami mano sūnų, geba pastebėti ir suprasti ugdymosi procese jam kylančius sunkumus, tinkamai parenka mokymosi priemones, pritaiko ugdymosi procesą. Tautvydas, kaip vyriausias šeimos vaikas, broliui ir sesei dažnai nusileidžia, o Miglė su Tomu, kaip ir vaikai – tai geri draugai, tai pešasi ir nepasidalija. Miglė mėgsta Tomui vadovauti, o jis jos dažniausiai klausio, tuomet kartu gražiai žaidžia, piešia, konstruoja.

Kas jūmyse išugdė tokį stiprų pareigos jausmą, tikėjimo dovaną, nuolatinį norą tobulėti?

Pareigos jausmą ir tikėjimą išugdė tėvai savo gražiu pavyzdžiu. Šeimoje augome kartu su broliu. Brolis buvo jaunesnis. Visą laiką buvo skiepijama, kad reikia darbą atlikti laiku ir iki galo, kad labai svarbūs dvasiniai dalykai, kurie yra visko pagrindų pagrindas. Tėvai nuolat rodė pavyzdį savo darbštumu, nuoširdumu ir meile. Visada rado laiko išklausyti, padėti, patarti...

Darbus visada stengiuosi atlikti laiku ir iki



Dalia Kuosienė.

galo, kad kitiems nereikėtų eiti iš paskos ir taisyti padarytų klaidų ar pabaigti darbų už mane. Man sunku pasakyti „ne“, todėl turiu daug įvairiausių veiklų. Kadangi šiandieniniam mokytojui keliami aukšti reikalavimai, nuolat tobulinu savo profesines kompetencijas, dalyvauju įvairiuose mokymuose, programose, konferencijose, projektinėse veiklose.

Yra sakoma, kad didelė vertybė yra leisti laiką kartu su šeima. Kaip atrodo jūsų šeimos kasdienybė, šventės ir poilsis?

Kiekvienais metais per vasaros atostogas važiuojame su visa šeima keletui dienų prie jūros. Turime tradiciją kiekvieną sekmadienį po šv. mišių eiti pas mano tėvus valgyti pietų. Mama visada palepina skaniausiais patiekalais.

Per Kūčias visi renkasi pas mus: mano tėvai ir brolis, vyro mama ir sesuo su vyru. Visi atvyksta nešini savo paruoštais valgiais, tad taip pat yra tradicija valgyti suneštinę vakarienę. Po Kūčių vakarienės einame į Kristaus gimimo iškilmes – nakties Bernelių šv. mišias, aukojamas ir švenčiamas naktį.



Mokytoja Dalia su savo mokiniais.



Mūsų šeima mėgsta kartu gaminti picas. Aš gaminu picos pagrindą, o tada kiekvienas susikuria savo mėgstamą picą, nes visiems tie patys ingredientai netinka. Kartu gaminame įvairius pyragus. Namieškiams labai patinka mano kepama naminė duona, kurios receptą perėmiau iš savo mamos.

Vyriausias sūnus Tautvydas yra gimęs gegužės pradžioje, todėl dažnai kartu minime ir Motinos dieną, ir sūnaus gimtadienį. Tuomet į svečius ateina seneliai, krikšto tėvai ir šventė tampa savaime didelė. Kol vaikai buvo mažesni, per Motinos dieną dovanodavo savo rankomis padarytus darbelius, piešinius, dabar dovanoja gėlių. (Šypsosi.)

Antuanas de Sent-Egziuperi teigė, jog vienintelė vertybė žemėje – žmogaus ryšys su kitu žmogumi. Kokie jūsų santykiai su mokyklos ir kurčiųjų bendruomenėmis?

Viskas prasideda šeimoje. Kokie santykiai šeimoje, tokie atsinešami ir į mokyklą. Jau greitai bus dešimtmetis, kai dirbu PKNPM, čia mokosi ir mūsų sūnus Tomas. Visa šeima aktyviai dalyvaujame mokyklos gyvenime: įvairiuose renginiuose, padedame juos organizuoti, kurti bei tvarkyti edukacines erdves. Nuoširdžiai bendradarbiauju su mokiniais, jų tėvais ir globėjais, artimaisiais, kitais pedagogais, pagalbos mokiniui specialistais bei kurčiųjų bendruomenė, nes darbas komandoje – pagrindinis mokytojo veiklos būdas.



Šeimos diena darželyje

Gegužės 15 dieną pasaulis mini Tarptautinę šeimos dieną. Šia proga KKNUC ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupių mokytojos Lina ir Daiva organizavo Šeimos dienos šventę. Dalyvavo darželio vaikai, pedagogai, tėveliai, seneliai, broliukai ir sesutės.

Lina SUBAČIENĖ

Po sveikinimo žodžių ir linkėjimų meilės, darnos, šilumos, šventės organizatorės priminė, jog labai svarbu skirti savo šeimai dėmesio, meilės ir laiko ne tik švenčių metu, bet ir kiekvieną dieną.

Mokytojos pakvietė šeimas aplankyti mokyklos lauko teritorijoje surengtą vaikų piešinių parodą „Mano šeima“, pabendrauti, pasivaikinti ir gerai praleisti laiką kartu su baltuoju lokiu Guru Buru. Jis šventės dalyviams surengė nuotaikingą pasirodymą.

Į pasirodymą baltasis lokys įtraukė ir mažuosius. Jiems teko atlikti žaismingą mankštą, dalyvauti viktorinoje ir atsakyti į gudrius klausimus apie lokius: „Kiek metų gyvena lokiai?“, „Kokiu greičiu gali bėgti lokys?“ ir pan. Teisingai atsakiusieji laimėjo Guru Buru prizus.

Mažieji išbandė neįprastą medžiagą slaimą.



L. Subačienės nuotr.



Šventės magiją kūrė veikla su muilo burbulais.

Vėliau edukatorius pasiūlė vaikams užsiėmimus su neįprastomis medžiagomis: sausu ledu ir slaimu (gleivinga masė, arba šlykštukė, laikoma antistresiniu žaislu). O šventės pabaigoje vyko ir mažus, ir didelius įtraukusi veikla su milžiniškais muilo burbulais.

Renginio dalyviai patyrė daug gerų emocijų, todėl negailėjo pagyrų ir šventės organizatorėms, ir edukatoriui Žygimantui Juškai.



Kauno kurčiųjų mokyklos teritorijoje surengta Šeimos dienos skirta piešinių paroda.



UGDYMAS



Su savo darbu. Dešimtokė Justina Čiplytė.



Dešimtokė Rusnė Morkūnaitė.



Devintokė Miglė Tamonytė.

Prisilietimas prie kryždirbystės meno

Danutė KRIŠČIŪNIENĖ

Šiuolaikinis technologinis ugdymas – tai procesas, kai apjungiamos kūrybinės idėjos bei jų praktinis pritaikymas. Taip mokiniai tampa ne vykdytojais, bet iniciatyviomis, smalsiomis ir kūrybingomis asmenybėmis. Vairiai mokomi bent elementariai išmanyti technologijų poveikį gamtai, žmogui, aplinkai. Panevėžio kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų pagrindinės mokyklos (PKNPM) ugdytinius šiuo keliu išmoningai veda technologijų mokytojas metodininkas **Romas KUPČINSKAS**.

Išskirtinė buvo mokinių pažintis su kryždirbyste – tradiciniu lietuviškų kryžių darymu, lietuvių liaudies meno šaka, 2001 m. įrašyta į UNESCO Žmonijos nematerialaus ir žodinio paveldo šedevrų sąrašą. Mokytojas ugdytiniams paaiškino, kad kryždirbystės amato niekada nebuvo mokoma mokyklose, o paminklus kuria tik savamoksliai meistrai. Nors Lietuvoje užsisakoma įvairios paskirties kryžių, daugumai jų kūrėjų tai yra laisvalaikio arba proginis užsiėmimas ir tik mažai daliai – pagrindinis pragyvenimo šaltinis.

Mokiniai sužinojo, kad lietuviški kryžiai yra priskiriami liaudies mažosios architektūros sakralinio (šiuo atveju – susijusio su krikščionišku kultu) turinio statiniams.

Per technologijų pamokas mokiniai gamino paminklinių kryžių viršūnes. „Kadangi metalą sunku apdirbti, tad iš faneros pjovėme atitinkamas dalis, ištepėme klijais ir užbarstėme smėliu. Kada nudažėme juodai, mūsų gaminiai atrodė tarsi pagaminti iš metalo. Taip mokiniai mokėsi kryždirbystės, istorijos, mažosios architektūros bei simbolių reikšmių“, – pasakojo mokytojas.

Mokiniai sužinojo, kad įvairių sužetų medinės skulptūros laikomos vertingiausiu lietuvių liaudies meno palikimu. „Džiaugiuosi, kad mokiniai šia liaudies meno šaka susidomėjo. Pagamino nuostabių darbus, kurie net juos pačius nustebino. Gali būti, kad kažkuris ir baigęs mokyklą tai prisimins, o gal kuriam iš jų toks užsiėmimas taps pragyvenimo šaltiniu. Svarbiausia, kad vaikų širdyse išliktų meilė Lietuvai, tradicijoms, noras puoselėti gamtą. Kad jie įsiamonintų būtinybę kokybiškai gaminti, kurti ir prižiūrėti aplinką, orientuotis rinkoje kaip vartotojai, gebėtų rasti informacijos apie istorines, kultūrines tautos amatų ir verslo tradicijas“, – reiškė viltį mokytojas Romas.

Bendruomenės talka Kaune

Vaida ŠARKUVIENĖ

Balandžio 28 d. Kauno kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centre šurmuliavo mokiniai, mokytojai ir tėveliai – vyko Bendruomenės diena.

Pasiskirstę atsakomybėmis ir veiklomis, visi kibo į darbus. Stipriausi ir ištvermingiausi berniukai tvarkė palėpę. Pradinių klasių mokiniai šveitė trečio aukšto koridorių, valė aktų salės kėdes. Mamytės su centro darbuotojomis tvarkė žaidimų kambarį, kantriai valė kiekvieną kamuoliuką iš kamuoliukų baseino. Centre augančiomis gėlėmis pasirūpino darbuotoja Ramutė ir mokinė Gabija. Valgyklos stalus ir kėdes valė jungtinė mamų, mokytojų ir valytojų komanda.

Daugiausia veiklos buvo lauke. Kruopščiosios merginos su mokytojomis ir bibliotekininke ravėjo bijūnus. Kiti mokiniai perkasė kompostą, vežė žemes vazonom, nudažė lysves. Tėveliai su mokiniais nušveitė ir perlakavo spinteles. Smėlio dėžę tvarkė darbuotojas Niko-



Jokie darbai nėra sunkūs ir neįveikiami, kai dirbama kartu.

lajus. Žaidimų lentos piešimu ant asfalto rūpinosi mokytojas Paulius. Jam į pagalbą atėjo ir direktorė, direktorės pavaduotoja, ir mamytės su mokiniais. Šis darbas pareikalavo daug kantrybės ir kruopštumo.

Per pertraukėlę kava, arbata ir sausainiais visus vaišino surdopedagogės Valentina ir Rita. O kai visi darbai buvo baigti, talkininkai vaišinosi skaniu kugeliu.

Centro bendruomenės talka tik patvirtino lietuvių liaudies patarlę: „Daug rankų didelę naštą pakelia“. Jokie darbai nėra sunkūs ir neįveikiami, jei dirbama kartu, draugiškai, vieningai.

Bendruomenės talka: jėgas suvienijo ugdymo centro pedagogai, mokiniai ir jų tėveliai.



LKD muziejuje atidaryta nauja ekspozicija

Nijolė KRASNIAUSKIENĖ

Gegužės 3 d. LKD komanda buvusi ir esamus lyderius, taip pat kurčiųjų istorijos puoselėtojus sukvietė į LKD muziejaus ekspozicijos – vadovų galerijos – atidarymą. Susirinkusieji apžiūrėjo buvusių organizacijos vadovų portretus, geru žodžiu paminėjo jų nuopelnus kurčiųjų bendruomenei. Vėliau pasidalijo savo pačių prisiminimais ir patirtimi, aptarė atskirų veiklos laikotarpių ypatumus ir iššūkius, bendravo neformalioje aplinkoje.

V. Vaitkutės prisiminimai siekia toliausiai

Vaida Lukošūtė tapo 18-ąja LKD prezidente ir yra trečioji per visą Draugijos istoriją moteris vadovė, paskelbė statistiką organizatoriai.

Renginyje dalyvavusi buvusi LKD pirmininko pavaduotoja Vanda Vaitkutė pasveikino naują kurčiųjų lyderę, klausinėjo apie dabartinius iššūkius ir lygino su LKD situacija anksčiau laikais. Iš širdies gyrė ekspozicijos sumanytojus už atliktą didelį ir reikalingą darbą. Džiaugėsi, kad LKD komandai pavyko muziejaus eksponatus papildyti vieninteliu žinomu išlikusiu ir privačiose rankose buvusiu (dar vienas egzempliorius yra M. Mažvydo bibliotekoje) „Kurčių-nebylių laikraščiu“. Prisipažino, kad jai su leidinio turėtoja dėl jo perdavimo muziejui susitarti nepavyko.

Atrodė, kad V. Vaitkutė tik vakar paliko savo pareigas, tiek daug turėjo ką patarti muziejaus puoselėtojams, diskutavo apie jo plėtrą, siūlė savo pagalbą.

Viešnia prisiminė, kad pirmoji kurčiųjų organizacijos vadovė moteris Elena Zabielenė daug gero padarė dėl kurčiųjų, apgailestavo, kad po jos išrinktas pirmininkas jai atseikėjo daug nepagrįstos kritikos. Gerų žodžių negailėjo LKD pirmininkui Vytautui Skobui. Anot kalbėtojos, tai buvo reto sąžiningumo ir ūkiškumo pavyzdys, „vadovas statybininkas“. Jam vadovaujant LKD buvo pastatytas kurčiųjų bendrabutis, iškilo dabartinių LKD bendrovių „Vikados“ ir „Elkados“ pastatai, buvo suremontuotas Šv. Kazimiero g. 3 pastatas.

Papasakojo apie neeilinę vadovaujamąs pareigas Vilniaus kurčiųjų įmonėje ėjusio darbuotojo Algio Galčiaus asmenybę. Prieš LKD Respublikinės valdybos posėdžius A. Galčius



Naujos ekspozicijos – vadovų galerijos – atidarymo renginio svečiai ir šeimnininkai.

surinkdavo kurčiųjų aktyvą, aptardavo skubiai spęstus, labiausiai rūpimus klausimus, o tada susirinkimuose, nepaisydamas jokių autoritetų, rėždavo kritiką girdintiems vadovams už sprendimų vilkinimą. Jo iniciatyva Vilniaus kurčiųjų įmonėje buvo įsteigtas namudinis baras. Taip atsirado galimybė dirbti ir kurtiems pensininkams. Darbas iš namų taip pat labai tiko jaunoms mamoms su mažais vaikais. Tai buvo to meto naujovė, įgyvendinta tik dėl kurčiųjų vienybės ir ryžto.

Nepamiršo viešnia ir LKD pirmininko P. Gasiūno nuopelnų kurtiesiems (jam vadovaujant kurtiesiems pripažinta vadinamoji II neįgalumo grupė) bei lietuvių gestų kalbai – buvo girdintis žmogus, bet esą puikiai suvokė jos svarbą kurčiųjų gyvenimui.

V. Vaitkutės nuomone, LKD metraštyje turėtų likti pėdsakas ir apie tris atkaklius vyrus: Augustiną Zinių, A. Galčių ir parodos atidaryme dalyvavusį Ramūną Dovydeną – iškovojusius, kad kurtieji turėtų teisę vairuoti. Teigė suprantanti, kad šiandieniniam jaunimui sunku įsivaizduoti, kad kažkada tokią teisę iš Lietuvos valdžios teko „išmušti“.

Romos Klečkovskajos ir Svetlanos Beniušienės tandemą kalbėtoja gyrė už daugybę projektų, kurių lėšomis eiliniai bendruomenės nariai turėjo galimybę vykdyti ir susipažinti su užsienio šalių kurčiųjų patirtimi.

Pasidalino dramatiška istorija apie Praną Petrikauką, kurčiųjų išsirinktą kurčių vadovą. Jį SADM ministras vijo iš kabineto sakydamas, kad neprileis kurčio žmogaus prie vadovaujamų pareigų, nes jis neišmano finansų. Beje, laikas parodė, kad P. Petrikaukas puikiai susitvarkė su pareigomis.

Dabartiniais vadovams, suprantama, panašių sunkumų jau neįkyla. Tačiau kitokių iššūkių – nė kiek ne mažiau. Kokie jie kiekvie-



SADM archyvarė Diana Bareikiene ir LKD metraštininkė Ramunė Buikauskienė.

nam teko, pasidalino buvę ir esami lyderiai Kęstutis Vaišnora, Mykolas Balaišis, Svetlana Beniušienė, Vytautas Pivoras ir V. Vaitkutė. Nė vienas iš jų, kaip atviravo, ne tik neišvengė išorinio spaudimo, bet vis iš naujo ar kitaip turėjo spręsti bendruomenės vienybės, tapatybės, išsilavinimo klausimus.

Ekspozicijos iniciatoriai ir rengėjai

Naujos ekspozicijos sumanytojas ir vienas iš jos rengėjų LKD viceprezidentas Mykolas Balaišis neslėpė palengvėjimo: „Ką buvau įsipareigojęs kadencijos pradžioje, baigdamas ją įgyvendinau.“ Jis buvo sakęs, kad sudarys LKD vadovų galeriją, plėst LKD muziejaus ekspoziciją. Tai ir padarė.

LKD istorijos metraštininkė, visuomenininkė Ramunė Buikauskienė papasakojo, kaip buvo renkama istorinė medžiaga naujai ekspozicijai. O jai skirtus komplimentus už pastangas, atsidavimą peradresavo dar keliems asmenims. Pirmiausiai – SADM archyverei Dianai Bareikienei, kuri kartu su ja sklaidė daugybę dulkėtų segtuvų ir kantriai rinko į krūvą pabirus istorinius faktus. Taip pat kalbėtoja padėkojo jai talkinusiams R. Dovydenai ir V. Vaitkutei.

Su nauja LKD muziejaus ekspozicija gali susipažinti visi LKD lankytojai. Ji įrengta LKD antrame aukšte.



I. Chepchina: „Ginkite kurčiųjų teises ir mylėkite savo Tėvynę“

Vaida LUKOŠIŪTĖ

Kovo 22–25 dienomis Ukrainos kurčiųjų asociacijos prezidentė Iryna CHEPCHINA viešėjo Lietuvoje. Ji atvyko kartu su ukrainiečių teatro trupe „Vaivorykštė“, dovanojusia Lietuvos kurčiųjų bendruomenei įsimintiną programą LKD 85-mečio proga. Kai ukrainiečiai lietuviams kūrė šventę, jų šalis minėjo kur kas tragiškesnę datą – Rusijos pradėto prieš Ukrainą karo metų ir dviejų mėnesių sukaktį. Trečiajame per karo laikotarpį interviu, viešnios pirmiausiai klausėme, kokia situacija Ukrainoje yra dabar.

Visų pirma, labai noriu padėkoti Lietuvos kurčiųjų draugijai, prezidentui Kęstučiui Vaišnora (dabar jau baigusiam kadenciją – *red.*) ir visai Lietuvos kurčiųjų bendruomenei už tokį stiprų palaikymą, kurį jaučiame nuo pat karo pradžios. Jo susilaukiame iš Jūsų, taip pat Pasaulio kurčiųjų federacijos (WFD), Kanadoje susibūrusios Ukrainos kurčiųjų bendruomenės ir svarbiausia – savo kurčiųjų bendruomenės narių. Pirmosiomis karo dienomis buvo daug sumaišties, žmonės nežinojo, ką daryti – emigruoti ar likti savo šalyje. Dalis nusprendė bėgti svetur, dėl savo vaikų, dėl savo gerovės, dalis – likti gimtinėje. Mums buvo didžiulis iššūkis, kaip toliau vyks UKA darbas, finansavimas, organizuojama ugdymo bei įmonių veikla.

Prieš karą 22 regionuose dirbo 500 UKA darbuotojų, dabar jų liko vos pusė – 220. Dėkoju tiems, kurie liko. Ypač norėčiau išskirti darbuotojus, dirbančius informacijos sklaidos srityje, kurie verčia prezidento pranešimus į gestų kalbą ir kitą, svarbią ir būtiną, informaciją. Dar prieš kartą Ukrainoje dirbo 300 vertėjų, šiandien jų liko gal 70 ar mažiau. Motyvuojame juos siūlydami geresnį atlyginimą, apmokame mobiliojo ryšio paslaugas (atlyginimas yra apmokamas iš WFD bei kitų organizacijų skiriamų lėšų – *aut. pastaba*). Vertėjai dirba pamainomis visą parą, informuoja kurčiuosius apie bombardavimų pavojų. Taip pat jie padėjo susitvarkyti dokumentus vyrams, kurie buvo pašaukti į karą, tačiau negalėjo būti mobilizuoti dėl klausos negalios. Vertėjai padėjo pateikti mobilizacijos komisijoms reikalingus dokumentus ir gauti leidimus kirsti sieną, emigruoti. Dabar situacija yra ramesnė, praėjus metams laiko tie, kurie liko gyventi Ukrainoje, susitaikė su esama padėtimi: išgirdę sirenas arba gavę pranešimą į mobilųjį įrenginį, bėga į slėptuves, o pavojui praėjus – grįžta atgal namo. Kadangi kurtieji negirdi, jiems atkeliauja įspėjamieji pranešimai į telefoną, „Telegram“ programą, kad yra pavojus ir reikia slėptis.

Ilgai gyvenome be šildymo ir elektros. Kijeve turime dviejų aukštų pastatą, kur darbuotojai iki karo dirbo kiekvienas savo kabinete, o šiandien susispaudėme visi pirmame aukšte, po 3 ar 4 kabinete, kad būtų šilčiau. Labai patogu, kai visi esame arčiau vienas kito, galime operatyviai reaguoti, keisti informaciją. Kai vėl turime elektrą, situacija kur kas geresnė, artėja ir šilti orai, bus lengviau.

Iš 39 000 kurčiųjų šiandien šalyje liko apie 30 000. Ne visi emigravo



UKA prezidentė I. Chepchina dėkojo Lietuvai už palaikymą ir bendrystę.

LKD archyvo nuotr.

į Europą, kai kurie persikėlė gyventi į saugesnius miestus Ukrainoje. Pietiniuose rajonuose palyginti ramu, tačiau su visais palaikome ryšį, teikiame būtiną pagalbą, bendraujame telefonu per „Telegram“ arba WhatsApp aplikacijas. Yra sukurtos ir atskiros pokalbių grupės pagal temas. Kaip gerai, kad yra telefonai, jų dėka galime laisvai bendrauti.

Labai džiaugiuosi, kad emigravę ukrainiečiai mūsų nepamiršo, palaiko savo šalį. Padidėjo ir finansinė parama: jeigu nario mokestis yra, pavyzdžiui, 2 Eur, tai dabar nariai aktyviai prisideda pervesdami ir po 5 ar 10 Eur. Ukrainoje ir toliau veikia 18 UKA fabriklų. Bendradarbiaujame su Ukrainos vyriausybe, fabrikuose siuvame uniformas kariams, o laisvas patalpas užleidome kareiviams įsikurti. Ukrainos kariuomenė mums dėkinga už tai, o mes viliamės, kad mūsų šalis pagaliau laimės!

O kaip gyvena tie, kurie liko šalyje, vaikai... Ar parduotuvėse yra pakankamai maisto produktų, kitų būtiniausių prekių?

Kurtieji prisitaikė prie situacijos. Kai kurie dirba prekybos centruose, greitojo maisto restoranuose „McDonald’s“. Kol restoranai buvo uždaryti, darbuotojai vis tiek gaudavo atlyginimus, o dabar, kai veikla vėl atnaujinama, kviečiami visi grįžti į darbą, tik, žinoma, dalis jau yra emigravę. Yra kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų, kurie dirba kurčiųjų mokyklose. Tačiau yra įmonių, kurios užsidarė ir veiklos nevykdo. Klausos negalią turintys gyventojai gauna neįgalumo išmoką, tačiau ji yra labai maža. Kokybiškam pragyvenimui vien tik išmokos neužtenka. Mes bendradarbiaujame su Raudonuoju Kryžiumi ir kitomis organizacijomis, kurios parūpina maisto paketų. Kurtieji žino: jeigu situacija sunki, gali drąsiai kreiptis ir mes ap rūpinsime maisto daviniais. Yra žmonių, kurie nusprendė pasilikti savo namuose Kryme, Odesoje ir kituose pavojinguose regionuose, su jais palaikome ryšį, teikiame reikalingą pagalbą. Ukrainoje yra 57 kurčiųjų mokyklos, Lietuvoje yra 3. Dėl karo 7 mokyklos užsidarė ir šiandien veikia iki 50 mokyklų. Vaikai mokosi nuotoliu arba kontaktiniu būdu, priklausomai nuo padėties mieste. Pietų Ukrainoje – viskas gerai, vaikai lanko kontaktines pamokas, o pavojingesnėse zonose – pagal situaciją: administracija informuoja vaikus, kaip vyks pamokos – gyvai ar nuotoliu.

Pirmosiomis karo dienomis žmonės siaubė prekybos centrus: pirkė viską, ką tik galėjo, negąsdino net išaugusios kainos. Dabar padėtis ramesnė, praėjo panika viską „šluoti“ nuo parduotuvių lentynų. Apskritai, prekybos centruose yra visko, kaip ir čia, Lietuvoje. Niekas netruksta, tik, kaip ir visur – kainos išaugusios. Ir ne tik maisto, komunalinių paslaugų išlaidos taip pat padidėjo. Tačiau viskas, kas būtina – tikrai yra.

Kaip galvojate, ar tie kurie išvyko svetur – sugrįš?

Labai sunku atsakyti, ar visi pabėgėliai sugrįš. Manau, kad dalis liks dėl vaikų. Dauguma kurčiųjų Europoje susirado gerai apmokamus darbus, vaikams patinka naujose mokyklose. Manau, kad dalis sugrįš, o dalis pasiliks dėl geresnio gyvenimo.

Ar tai Jūsų pirmas vizitas Lietuvoje? Ir ko palinkėtumėte mūsų kurčiųjų bendruomenei?

Lietuvoje viešiu jau ketvirtą kartą. Aš mokiausi populiariame koledže Sankt Peterburge. Mano vyras iš Krymo, jis taip pat mokėsi Sankt Peterburge, po mokslų abu grįžome į Ukrainą, į Kijevą. Tačiau daug keliavome, taip pat ir po Vilnių, Rygą, Taliną. Lietuva yra labai graži, savo kultūrinį paveldą puoselėjanti šalis. Buvo akivaizdu, kad net ir sovietiniais laikais Lietuva saugojo savo tapatybę, ypač per kalbą, o Ukrainoje tuomet dominavo rusų kalba. Šįkart pamačiau dar labiau išgražėjusį Kauną. Atvykite po karo ir į Ukrainą, čia taip pat labai gražu, skanūs tradiciniai patiekalai.

Smagu matyti, kad LKD dirba daug jaunų žmonių. Jauni žmonės – ateities garantas. Girdėjau, kad balandžio pabaigoje vyks rinkimai, tad linkiu, kad LKD išsirinktų ge-



I. Chepchinovs sveikinimas LKD 85-mečio šventėje.

riausią prezidentą. Ginkite kurčiųjų teises, kultūrą ir identitetą ir visada mylėkite savo Tėvynę.

Kauno kolegijoje LGK – dažniausiai pasirenkamų kalbų penketuke

Kauno kolegijos Kalbų centro vadovė **Renata SEDLIORIENĖ** teigia, kad lietuvių gestų kalbai (LGK) užkopti į tokias aukštas pozicijas užtruko vos 1,5 metų. Ir esą LGK „nerimsta toliau“, šturmuoja naujas viršūnes. Kitų studijų metų pasirinkimo tarp 18 užsienio kalbų sąrašė nusileido tik ispanų kalbai, tad jau yra antra pagal populiarumą! „Akiračio“ inf.

Asmeninio albumo nuotr.



Renata Sedliorienė.

Konkurencija patekti. „Prasidėjo studentų registracija į laisvai pasirenkamus dalykus kitiems mokslo metams, o LGK kursai abiem semestrams jau pilni! Maža to, jau gavau iš keleto studentų nusiskundimų, kodėl apribojau besimokančiųjų skaičių grupėje, – šypsosi R. Sedliorienė. – Taip elgiuosi sąmoningai, nes kalbai mokytis būtinas individualus priėjimas prie kiekvieno studento.“

Dėkojame už iniciatyvą. Kaip Kalbų centro vadovė atrado lietuvių gestų kalbą? Tai esą jos per 20 Kauno kolegijoje darbo metų puoselėtos vizijos – surasti ir pasiūlyti studentams galimybę mokytis kuo daugiau užsienio kalbų – rezultatas. Realizuoti idėją pradėjo, kai, naujo kolegijos direktoriaus Pauliaus Baltušaičio iniciatyva, 2018 m. buvo įsteigtas Kalbų centras ir jai patikėtos vadovaujamos pareigos. O paskui viskas vyko pagal formulę „kas ieško, tas randa“. Su lektoriumi netiesiogiai supažindino kolegę, Socialinio darbo katedros vedėją Virginiją Kondratavičienę.

Viską pakeitęs pokalbis. „Per 20 min. telefoninio pokalbio su tuomet dar tik būsimu lektoriumi apsisvertė visas mano suvokimas apie kurčiųjų bendruomenę, problemas, su kuriomis jie susiduria. Labiausiai įstrigo pašnekovo frazė, kad gestų kalba reikalinga ne

kurtiesiems, bet girdintiesiems, kad su kurčiais susikalbėtų“, – prisiminė pašnekovė.

Tarp būsimų medikų LGK populiariausia. Kauno kolegijos studentai turi galimybę anoniškai įvertinti kiekvieno dėstytojo darbo kokybę. LGK dėstytojo paskaitas, kaip teigė J. Sedliorienė, visi apklausoje dalyvavusieji įvertino 10 balų iš 10. Dažniausiai LGK rinkosi Medicinos fakulteto studentai: Bendrosios praktikos slaugos, Socialinio darbo, Kineziterapijos, Kosmetologijos studijų programų, taip pat ir kt. Ypač jiems priimtina, kad dėstytojas praktinių užsiėmimų turinį dažnai įžaidybina. Tai esą padeda geriau įsiminti naujus gestus, smagiai leisti laiką ir labiau suartėti su bendrakursiais. Patinka studentams ir lankytis kurčiųjų įstaigose, ten jie praktiškai išbando ko išmokę.

LGK ambasadorius. „100 ak. val. programą

per 1,5 m. išklusė 45 dieninių studijų studentai. LGK kaip laisvai pasirenkamas dalykas šį pavasarį buvo įtrauktas į Socialinio darbo studijų programos tęstinių studijų studentų tvarkaraštį, čia LKG kursą baigė 19 studentų“, – po gegužę išlaikyto LGK egzamino susumavo rezultatus dėstytojas **Mykolas Balaišis**.

Ateities planai. „Iš tikrųjų, studentai tik supažindinami su LGK. Svarstėme su Mykolu, kaip galima būtų pakepti eksperimentuoti ir pasiūlyti aukštesnio lygio LGK studijas. Taip pat Medicinos fakultete parengta nauja studijų programa „Skubioji medicinos pagalba“ įtraukė gestų kalbą į studijų planą, tai reiškia, kad visi tos studijų programos studentai turės ją studijuoti“, – apie LGK perspektyvas Kauno kolegijoje atskleidė Kalbų centro vadovė ir apibendrino: – Akivaizdu, kad po truputėlį LGK čia „prilimpa“.

Po viešnagės su dėstytoju M. Balaišiu Kauno kurčiųjų ugdymo įstaigoje.



M. Balaišo asmeninio albumo nuotr.

Pašto ženklų kolekcija kurčiųjų tematika

Agnė BARAUSKIENĖ

Gegužės 4-ąją Vertimo centras (LGKVC) kvietė paminti pristatydamas pašto ženklų kurčiųjų tematika parodą. Unikalią kolekciją, kurioje sukaupta per 100 pašto ženklų, surinko patarėjas **Andrius BARISEVIČIUS**. Šiuo metu paroda yra eksponuojama LGKVC Metodinio skyriaus patalpose, Vilniuje.

Pašto ženklų kolekcijoje įvairiais aspektais vaizduojama kurtumo tematika. Joje galima pamatyti asmenis, nusipelnčius kurčiųjų ugdymui, kurčiųjų istorijai, pasižymėjusius kuriose nors kitose srityse. Taip pat vaizduojami pastatai, kuriuose buvo vykdoma su kurčiais susijusi veikla, įvairūs gestai ar pirštų abėcėlė, kurčiųjų tapyti piešiniai, klausos atstatymo priemonės.

Anot A. Barisevičiaus, pašto ženklų rinkimas yra ne tik hobis, bet ir galimybė plačiau pristatyti profesinę patirtį.

„Kadangi turiu sukaupęs nemažai patirties ir žinių gestų kalbos bei kurčiųjų istorijos srityse, ši pašto ženklų kolekcija būtent ir gimė iš smalsumo ir noro dar labiau įsigilinti į minėtą sritį. Surinktoje ekspozicijoje matyti, kokia plati yra kurtumo tematika bei pašto ženklų išleidimo geografija, taip pat kiek daug šios tematikos įvykių yra įamžinta pašto ženkluose“, – sakė Vertimo centro patarėjas.

Pirmuosius pašto ženklus A. Barisevičius įsigijo iš lietuvių kolekcininkų. Jie buvo pardavinėjami kaip nesusiję su kurtumo tematika. Kai kurie ženklai būna ženklų serijoje, t. y. leidžiamas ne vienas ženklas, o kartu su kitais, nesusijusiais su pasirinkta tema. Kolekcionavo A. Barisevičius nenaudotus, be spaudo ir lipdžių nugarinėje dalyje pašto ženklus kurtumo tematika. Naujų eksponatų jis taip pat ieško interneto svetainėse, kolekcininkų forumuose, specialiose virtualiose parduotuvėse.

Teigia, kad toks užsiėmimas nėra lengvas procesas. „Būna, kad pašto ženklų niekur nerandi, o jei surandi – pardavėjas neatsiliepia arba nesiunčia į Lietuvą. Pavyzdžiui, norėjau įsigyti pašto ženklų iš kolekcininko, gyvenančio Šri Lankoje, ir paaiškėjo, kad jo pašto skyrius į Lietuvą tokių dalykų nesiunčia. Įdomiausia būna rasti naują ženklą, apie kurio egzistavimą net nežinojai“, – dalinosi kolekcininko džiaugsmais LGKVC patarėjas.

Pašto ženklus A. Barisevičius kolekcionuoja nuo 2018 m. Kolekcijos rinkimo pradžia sutapo su tėvystės priežiūros atostogomis. „Tai buvo puikus metas realizuoti savo hobį ir įprasminti profesinę patirtį“, – nusikėlė mintimis į istorijos pradžią pašnekovas.



Vertimo centro patarėjas Andrius Barisevičius.

Prie kiekvieno pašto ženklų – intriguojanti jo atsiradimo istorija.



John Carmichael (1803-1857) lankė Edinburgo kurčiųjų ir nebylių institutą. Prisiminimuose rašoma, kad John buvo įgudęs istorijų (ypač mėgo gaidžių peštynes ir žirgų lenktynes) pasakotojas gestų kalba. Baigęs pameistrystę emigravo į Australijos koloniją. Ten reklamavo savo paslaugas laikraščiuose, savarankiškai išleido savo Sidnėjaus piešinių graviūrų knygą ir gavo užsakymus graviruoti žemėlapius, antspaudus, iliustracijas. Jo darbas yra įamžintas pirmajame Australijos pašto ženkle 1850 m. sausio 1 d. „Sidnėjaus vaizdai“. O šiame yra pavaizduota lauru vainikuota karalienės galva.

Australija, 1851-55. „Laureate“



Aleksandras Greihamas Belas (1847-1922) – škotų mokslininkas, telefoninio ryšio išradėjas. Kurtumas Belą supo visą gyvenimą - jo mama buvo kurčia, vėliau pats išradėjas vedė kurčią moterį M. Hubbard ir susilaukė keturių vaikų. 1872 m. Bostone (JAV) jis įkūrė mokyklą surdopedagogams rengti pagal tėvo sukurtą metodiką kurtiesiems mokytis, vadinamą „matoma kalba“ – simbolių, vaizduojančių kalbos garsus, rinkinį. Pats Belas daug jėgų skyrė darbui su kurčiais. Sukūręs balso perdavimo elektros virpesiais metodą jis 1876 m. išrado telefoną.

JAV, 1940. Žymūs amerikiečiai išradėjai



Pranciškus Salezietis (1567 – 1622) buvo prancūzų katalikų vyskupas, tarnavęs Ženevoje ir bažnyčioje gerbiamas kaip šventasis. Žinomas dėl savo raštų dvasinės krypties ir dvasinio ugdymo tema. 1923 m. popiežius Pijus XI paskelbė jį rašytojų ir žurnalistų globėju. Yra duomenų, jog Pranciškus taip pat išplėtojo gestų kalbą, kad galėtų kurčią vyrą išmokyti tiesų apie Dievą. Dėl to jis yra ir kurčiųjų globėjas.

Prancūzija, 1967. Šv. Pranciškus iš Salezo



Žiuri pirmininkė N. Pivorienė ir meninio skaitymo konkurso finalininkai (5–12 kl.).



Mažieji skaitovai finalininkai (P–4 kl.).

Visais amžiais žmonės kalbėjo savo gimtąja kalba

Vaida IVANAUSKIENĖ

Gegužės 4-ąją, Lietuvių gestų kalbos pripažinimo dieną, į Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centrą (LKNUC) susirinko vaikų ir mokytojų iš Kauno, Panevėžio, Klaipėdos kurčiųjų ugdymo įstaigų, tėvelių organizacijos bei bendruomenės atstovų, dalyvavo gestų kalbos vertimo specialybės studentai. Tą dieną Vilniuje vyko dviejų respublikinių konkursų – meninio skaitymo „Mano rankose lietuviškas žodis“ ir geriausių LGK ir dailės kūrybinių darbų-piešinių „Iliustruotoji lietuvių gestų kalba 2023“ – baigiamasis renginys.

Gestų kalbos virtuozių

Šventės pradžią paskelbė antroakai, gestų kalba perskaitę M. Daukšos „Postilės“ (1599) „Prakalbos į malonųjį skaitytoją“ ištrauką. „Prakalbos“ žodžiai sugulė ir į šio straipsnio pavadinimą. Pasirodymui mokinukus rengė antroakų mokytoja Agnė Jurelė ir LGK mokytoja Vaida Ivanauskienė.

Tuomet renginio vedėjai – Titas ir Meda – į sceną pakvietė 10 meninio skaitymo gestų kalba konkurso finalininkų ir pristatė vertinimo komisiją, kuri iš 10 geriausių skaitovų turėjo išrinkti visų geriausių. Žiuri sudarė: Nijolė Pivorienė (pirmininkė), Vytautas Valiauga ir Jovita Kont.

Žiūrovai stebėjo tik finalinį etapą. Iki tol mokiniai konkursui rengėsi savo mokyklose: pasirinko literatūros kūrinių, su mokytojų pagalba paruošė juos lietuvių gestų kalba (LGK), nufilmavo ir vaizdo įrašą perdavė į LKNUC organizatoriams. Čia žiuri iš 27 pateiktų vaizdo įrašų atrinko geriausius. Skaitovai varžėsi dviejose amžiaus grupėse: P–4 klasės ir 5–12 klasių.

Visų finalininkų pasirodymai buvo labai šaunūs, todėl išrinkti pačius geriausius buvo tikrai nelengva. Ilgai tarusis ir svarstęsi, žiuri paskelbė, kad respublikinio meninio skaitymo LGK konkurso nugalėtojais tapo LKNUC mokiniai: pirmokas Leonas Lukošius (pasekė lietuvių liaudies pasaką „Našlaitė ir nykštukai“) ir devintokas Vytenis Naujokas (pristatė P. K. de la Barkos dramos „Gyvenimas – tai

sapnas“ fragmentą). Konkursą papuošė specialiai šiai progai sukurtas J. Kont logotipas.

Jaunieji piešimo talentai

Jei meninio skaitymo konkursas šalyje rengiamas antrą kartą, tai piešinių konkursas – tik šiemet gimęs, truputį nuo užsienio kurčiųjų įstaigų nusižiūrėtas šių eilučių autorės sumanymas.

Piešinių konkurse taip pat dalyvavo visų šalies kurčiųjų mokyklų atstovai ir pateikė 36 kūrybinius darbelius. Išrinkti geriausius piešinius patikėta komisijai, kurią sudarė buvę LKNUC mokiniai: Jovita Kont (pirmininkė), Karolis Simaitis ir Donatas Kolosovas.

Komisija piešinius vertino trijose amžiaus grupėse ir kiekvienoje išrinko po tris geriausius darbus.

Mažiausiųjų, P–4 klasių mokinių grupėje geriausiu pripažintas LKNUC pirmoko Leono Lukošiaus piešinys „ŪSUOTAS KATINAS“. Komisiją sužavėjo darbelio nuotaika ir autoriaus meilė naminiams gyvūnams. 2 vietos laimėtojos LKNUC antrokės Rositos Kudirkaitės piešinys „DEGANTIS LAUŽAS“ išsiskyrė spalvų pasirinkimu, gesto formos išpildymu. LKNUC pirmoko Grato Ignatavičiaus (3-ioji vieta) piešinyje „NUOSAVAS NAMAS“ komisija sakėsi įžvelgusi būsimo architekto talentą.

Antrojoje, 5–8 kl. mokinių grupėje geriausiu pripažintas LKNUC septintokės Inesos Michailovos piešinys „Jūros gelmėse PLAU-



Meningo skaitymo konkurso nugalėtojai V. Naujokas ir L. Lukošius su LKNUC direktore S. Beniušiene.

KIOJANTI ŽUVIS, VĖŽYS, JŪRŲ ARKLIUKAI, KRIAUKLĖ su perlu ir žalieji DUMBLIAI“. Komisijos nuomone, mokinei puikiai pavyko atskleisti, kad gyvenimas jūroje irgi tylus. 2-ąją vietą žiuri skyrė Kauno kurčiųjų ugdymo įstaigos (KKNUC) septintokui Modestui Jakaičiui už piešinį „KALNAI kalnuoti...“ Patiko piešinyje naudotos savitos linijos, gesto formos, ryškūs elementai. 3-iosios vietos laimėtojos LKNUC šeštokės Gabijos Venskevičiūtės piešinys „MEDIS ant kalvos“ komisijai buvo įdomus dėl savo tekstūros, imponavo gausiai naudoti šešėliai.

Vyriausiųjų, 9–12 klasių mokinių grupėje daugiausiai simpatijų pelnė ir pagarbą vertintojams kėlė Klaipėdos Litorinos mokyklos devintokės Deimantės Jurčiūtės kūrinio „BRIEDIS iš eglyno“ išpildymo technika bei didelė kantrybė. Iš tiesų, grafikos darbai reikalauja nepaprasto kruopštumo. Be to, mergaitė išmaniai į piešinį įpynė gestą prie briedžio kaktos šonų, kurį galima suprasti kaip kurčiųjų ženklą atkreipti dėmesį. Klaipėdos Litorinos mokyklos dešimtokas ukrainietis Maksim Markus (2-oji vieta) į piešinį „STOP KARUI“ sudėjo savo viltis ir energiją karui Ukrainoje sustabdyti.



L. Lukošiaus „ŪSUOTAS KATINAS“.



I. Michailovos „Jūros gelmėse PLAUKIOJANTI ŽUVIS...“

Visais amžiais žmonės kalbėjo savo gimtąja kalba



D. Jurčiūtės „BRIEDIS iš eglyno“.



L. Kunigėlytės nuotr.

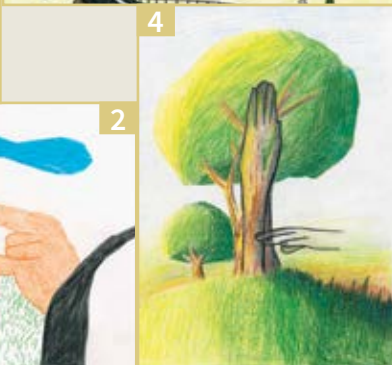
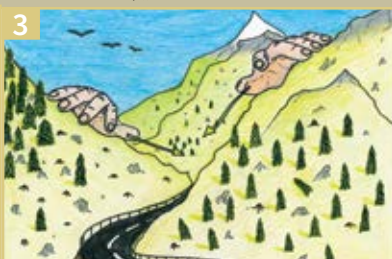
5–8 kl. piešinių konkurso laureatai su žiuri pirmininke J. Kont.

- 1 R. Kudirkaitė, „DEGANTIS LAUŽAS“.
- 2 G. Ignatavičius, „NUOSAVAS NAMAS“.
- 3 M. Jakaitis, „KALNAI kalnuoti...“
- 4 G. Venskevičiūtė, „MEDIS ant kalvos“.
- 5 M. Markus, „STOP KARUI“.
- 6 M. Tamonytė, „SRAIGĖ“.

→ Panevėžio kurčiųjų ugdymo įstaigos (PKNPM) devintokė Miglė Tamonytė (3-ioji vieta) žiuri dėmesį patraukė piešinyje „SRAIGĖ“ šalia gyvūno pilka spalva nupiešusi gestą.

LKNUC „Facebook“ paskyroje dvi savaites prieš renginį buvo įdėta nuoroda į „Google“, kur sekėjai galėjo balsuoti ir rinkti labiausiai patikusius piešinius. Lan-kytojų „favoritais“ skirtingose amžiaus gru-pėse tapo piešiniai „DEGANTIS LAUŽAS“, „KALNAI kalnuoti...“, „STOP KARUI“.

Abiejų konkursų dalyviai buvo apdo-vanotipadėkomis, rėmėjo prekyboscen-tro RIMI bei bendrijos PAGAVA, LKNUC dovanėlėmis. Laureatams ir „Facebook“ publikos numylėtiniams įteiktos nomi-nacijos, diplomai ir glėbys papildomų dovanų.



Akiratis

Indeksas 0002
UŽEIKITE, SKAMBINKITE, RAŠYKITE
Šv. Kazimiero g. 3, LT-01303 Vilnius
Telefonas pasiteirauti (8 5) 261 5593
El. p. redakcija@lkd.lt

Redaktorė Nijolė KRASNIAUSKIENĖ
ISSN 1648-5882
Maketavo
Judita ŠPOKAUSKIENĖ

Ofsetinė spauda. 2,5 sp. l.
Tiražas 600 egz.
Spausdino BĮ UAB „Baltijos kopija“
Kareivių g. 13B LT-09109 Vilnius
Užsakymas 56950

Projektą „Ivairialypė kurčiųjų bendruomenė – stiprios visuomenės dalis“
26 750 eurų suma remia SRTF.



Rašiniai trumpinami redakcijos nuožiūra. Rankraščiai negražinami, nesaugojami.
Laikraštyje spausdinamų straipsnių bei laiškų autoriai išsako savo, o ne redakcijos nuomonę.